ԺԱ. ՏԱՐԻ 2998 — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՀԱՅՈՑ 25 ԱՐԱՑ 4386 — 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1894 — 7 ՇԱԲԱՆ 1311 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒԷ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	150
»	Վեցամսեայ	»	75
»	Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ	»	28
Ընծայ թերթի մը տարեկան — Տարեկան Օսմ. Ոսկի			2
Գաւառաց ...		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ Ի ՓԱՐԻԶ

Փարիզի մէջ առողջապահական դեսպանախորհուրդ մը կը գումարուի ճիշդ այն պահուն երբ Կ. Պոլսոյ մէջ առողջապահական խնդիրներ նոր կարեւորութիւն կը ստանան։ Պաշտօնական ծանուցումներէն ընթերցողք տեղեկացան թէ վերջին օրեր հնտախտի նոր դէպքեր տեղի ունեցած են, եւ ինֆլուէնցան կը շարունակէ կոտորածներ պատճառել, որք այս ընթացքով մտածնել պիտի տան հնտախտի կոտորածները։ Մայրաքաղաքիս գրեթէ ամեն կողմերը մահեր Դեկտ. եւ Յունուար ամիսներուն մէջ սովորականէն զգալապէս աւելի եղան, միշտ այն բժշկական յայտարարութեամբ թէ «ինֆլուէնցայի հետեւանօք տեղի ունեցած է մահը»։ Բերայի մէջ, մանաւանդ, ամիսէ մ'ի վեր արձանագրեալ մահերուն թիւը շատ ժամանակէ ի վեր տեսնուած չէր, ըստ պաշտօնական զեկոյցներու։ Բժշկական Խորհրդոյ վերջին նստին մէջ խօսուեցաւ երկու համաճարակներուն վրայ որք միեւնոյն ժամանակ կը տիրեն ի Կ. Պոլիս, եւ կարծիք յայտնուեցաւ թէ խոնաւ օդերն ինֆլուէնցան յառաջ բերած են, իսկ վերջին օրերու գարնանային տաքութիւնը վերստին արծարծած է հնտախտի միկրոբները։ Բայց եթէ ինֆլուէնցան տաքէն չախորժիր, յուսալի է որ օդերուն աղէկ երթալուն շնորհիւ ինֆլուէնցայի պատահմունք պակսին։ Կարելի չէ սակայն մոռնալ թէ փետր.ի մէջ նոր կը մտնենք, եւ դեռ քանի մը ամիս խոնաւ եւ տաք օդերու յաջորդութիւն մը միայն կրնանք սպասել, յորմէ կը հետեւի թէ պարտաւորուած ենք զգոյշ գտնուիլ թէ՛ ինֆլուէնցայի եւ թէ հնտախտի դէմ, հաւասարապէս զգուշութիւն ընելով կլիմայի ազդեցութեանց որպէս եւ ուտելեաց ու ըմպելեաց։

* *

Պ. ԳԱԶԻՄԻՐ ՊԷՐԻԷԻ ՃԱՌԸ

Պ. Գազիմիր Պէրիէ, բանալով Առողջապահական Դեսպանախորհուրդն, յիշեցուց թէ այսպիսի առաջին ժողովն ալ ի Փարիզ տեղի ունեցած էր 1851ին։ 43 տարի ետքը, Տէրութեանց պատուիրակները նորէն հոն կը գումարուին, միասին քննելու եւ որոշելու համար այն խնդիրներ որք ամենամեծ կարեւորութիւն ունին միջազգային զարգացման, քանի որ ժողովրդոց ընդհանուր առողջութեան կը վերաբերին։ Ինչպէս Ֆրանսայի պատուիրակները լաւ ընդունելութիւն գտած են ի Կ. Պոլիս, Վիեննա, Հռոմ, Վենետիկ եւ Տրեզտէ գումարուած առողջապահական ժողովներուն մէջ, միւս Տէրութեանց պատուիրակներն ալ սիրով պիտի ընդունուին եւ մեծարուին ֆրանսական մայրաքաղաքին մէջ։

«Զ'Փարիզ ձեզ ճանչցնել կը պատկանի Ֆրանսայի բժշկական ներկայացուցիչներուն։ Մեր մասնագէտ պատուիրակներուն բարձր ձեռնհասութիւնը ձեզ առաջնորդ պիտի ըլլայ մեր առողջապահիկ եւ աղքատախնամ հաստատութիւնները (հիւանդանոցները) քննելու։ Անոնց բժշկական կազմակերպութեան մէջ պիտի գտնէք գիտական ոգւոյ դրոշմն, եւ թերեւս ձեզմէ ոմանք պիտի յիշեն այցել Պ. Բասթէօրի մենարանը։

«Արդի գիտութիւնը թէ՛ տոկունութիւն եւ թէ ճկունութիւն ցուցուց այն երկար աշխատութեանց մէջ որոց ձեռնարկուած է ասիական ախտին դէմ դնելու համար միջազգային համաձայնութեամբ։ Աւելի ճիշդ ճանչնալով հիւանդութիւնն եւ փոխանցման միջոցներն, արդի գիտութիւնը կրցաւ հաստատել զգուշական պաշտպան եւ արագ միջոցներ։ Ցոյց տուաւ թէ ամենապարզ միջոցներն ամենէն ազդեցիկներն են։ Խնայեց առեւտրական շահերուն, մարդկային կեանքերը պաշտպանելով հանդերձ։ Այս միջազգային առողջապահական պայմանագրութիւնք, զորս դիւանագիտութիւնը պատիւ կը համարի կնքած ըլլալ, պատրաստուեցան քիմիական աշխատանոցներուն մէջ, ուր գիտական մարդիկ յառաջ կը տանին իրենց անշահախնդիր խուզարկութիւնները։

«Գիտութեան եւ դիւանագիտութեան հաւասարապէս պատիւ բերող գործ մ'է հաշտեցուցած ըլլալ միջազգային վաճառականութեան շահերը կենաց պահպանման կանոններուն հետ։ Ճշմարիտ է ուրեմն թէ որչափ միտքը բարձրանայ, այնքան աւելի կը յաջողի մերձեցնել եւ դէպ ի նոյն կէտ նպատակի ուղղել մարդկային իմացականութեան եւ գործունէութեան ամեն ոյժերը։

«Ձեր մէջ գտնուող վարպետներն երբ ինձ բացատրեցին ձեր գիտական աշխատութիւններն, աչքընդդէմ ձեր սկզբանց վրայ, որոց մէջ կ'երեւին լոյս, հրապարակում, համերաշխութիւն, մինչդեռ հին ժամանակներն այս առողջապահական գործերու մէջ տիրած միայն կը զգային, ամեն բան գաղտնի կը պահէին, յուսոյ եւ անտարբերութեամբ կը վարուէին մարդկային ընկերութիւնք իրարու դէմ, եւ իւրաքանչիւր ընկերութիւն իւր անդամոց դէմ, ինչպէս առողջ մարդը վարակեալ կամ պարզապէս վտանգեալ մարդուն դէմ։ Դուք այս հին արգելքները վերուցիք։ Եւ եթէ կան տակաւին, զանոնք եւս պիտի հարթէք ձեր յարատեւութեան շնորհիւ։

«Այսպէս յառաջդիմեցիք ձեր առջեւ գտնուած ճամբուն մէջ, հաստատ սկզբունքներու կրթնած։ Երեք տարի առաջ ի Վենետիկ ամեն շահակից Տէրութեանց համաձայնութեամբ որոշուեցաւ այս աղէտին դէմ հսկողութեան եւ ինքնապաշտպանութեան դրութիւն մը, սկսեալ անոր Կարմիր ծովէ ելած կէտէն, Սուէզի ջրանցքէն։

«Անցեալ տարի Տրեզտէի մէջ, եւրոպեան Տէրութեանց մեծագոյն մասն հանդիսաւոր յանձնառութեամբ կապուեցան իրարու հետ, նշանակելով հնտախտի դէպքերն հաստատելու, հրատարակելու եւ անոնց դէմ նախահոգ միջոցներ ձեռք առնելու բովանդակ դրութիւն մը որոշ կանոններով. մինչ ցայնվայր ընդունուած միջոցներ պարագայից համեմատ ի գործ կը դրուէին հայեցողական կերպով, յանկարծակի աճապարանաց տպաւորութեան ներքեւ։

«Դուք այժմ պիտի շարունակէք ի Վենետիկ սկսուած գործը։ Պիտի հետամտիք հնտախտին դէպ իւր ծագման տեղը, դէպ այն կեդրոնական Ասիան ուր կրնայ բունիլ թէ կան մեզ համար ամեն սկզբնաւորումները։ Ձեր գործին այս կողմը մասնաւորապէս փափուկ է։

«Այն մեթոտ եւ այն սկզբունք որք ձեզ առաջնորդեցին մինչեւ հիմա, ձեզ պիտի ծառայեն այսուհետեւ ալ։ Անոնք փորձուած են, եւ մեծ կարեւորութիւն ստացած։ Բայց զանոնք ի կիր արկած ժամանակ, պիտի յիշէք թէ, տառապեալ վրայ համակրանք, անհատական պարտաւորութիւն եւ միջազգային համերաշխութիւն, վեհանձնութիւն, արդարասիրութիւն եւս իրենց տեղն ունին ձեր խորհրդակցութեանց մէջ։»

Ֆրանսայի Նախարարապետն հետեւեալն կը յուշէ որ Դեսպանախորհրդոյ անդամք, հանրային առողջութեան եւ միջազգային շահերու համար ամեն ապահովութիւն ձեռք բերելով հանդերձ, պիտի յարգեն տեղային բարքերը, սովորութիւններն եւ աւանդութիւններն, եւ պիտի գործեն այն համեղաշակ ոգւով որով իրենց որոշումներ ամեն կողմէ սիրով կրնան գործադրուիլ։ Թէպէտ ինք նախարարապետն ամեն օր չի կրնար հետեւիլ Դեսպանախորհրդոյ աշխատութեանց, բայց կը հաւատայ պատուիրակներուն թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը պատիւ պիտի համարի գործակցիլ միջազգային համաձայնութեան, քաղաքակրթութեան եւ խաղաղութեան այսպիսի պատուական գործի մը։

Ներկայ պատուիրակները 45 հոգի են։ Գրեթէ Տէրութիւնք ղրկած են մէկ մէկ դիւանագէտ եւ մէկ կամ աւելի բժիշկ, Բրոֆեսոր, կամ մասնագէտ անձ։

Պ. Պառէռ նախագահ ընտրուելէ եւ Դեսպանախորհրդոյ պաշտօնին վրայ քանի մը խօսք զրուցելէ ետեւ, ֆրանսայի մասնագէտ պատուիրակ Բրոֆ. Բրուարտ պատմական կարգաւ յիշեց արդէն ձեռք առնուած միջոցներն Եւրոպան հնտախտի դէմ պաշտպանելու համար, եւ ճշդեց այն կէտեր որոց վրայ պէտք է խորհրդակցին Տէրութեանց պատուիրակները ներկայ ժողովին մէջ։ Առաջին նիստէն ետքը Նախարարապետն հացկերոյթ տուաւ պատուիրակներուն։

* *

Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Աւելորդ է յիշեցնել թէ Թուրքիա եւս ըստ արժանւոյն ներկայացեալ է այս միջազգային գումարման մէջ. ու ի ճշմարտութիւն մ'է թէ այժմ մենք եւ գրաւ չեն խնայուիր Թուրքիոյ մէջ հանրային առողջութեան պահպանման։ Բաներ կան որք դեռ պիտի ըլլան յաջորդաբար. բայց ինչ որ եղած է արդէն՝ մեծ բան մ'է՝ բաղդատմամբ անցելոյն։ Բժիշկները միաձայնու կը հաստատեն անհատապէս եւ հաւաքապէս թէ հնտախտը շատ աւելի մեծ կոտորած կրնար ընել Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ, եթէ առողջապահական գործոց մասին Թուրքիա գտնուէր նոյն վիճակին մէջ յորում էր 1865ին կամ 1871ին։ Տքթ. Շանդմէսի եւ Տքթ. Նիքոլի պէս մասնագէտներու Կ. Պոլիս կանչուիլն յայտարար նշան մ'էր թէ մեր երկիր եւս կը հասնէր Պ. Բ. Բէրիէ յիշած գիտական յառաջդիմութիւններն, եւ անոնցմէ օգտուիլ կը յօժարի։ Կառավարութեան կողմէ այս յառաջդէմ ազդմութիւն գոհացուցիչ է, եւ ապագային համար ալ յուսատու։ Խնդիրն այն է թէ գիտական արդի յառաջդիմութեանց համաձայն ընթացք մը բռնելու հոգածութիւն մը [illegible] կ'երեւի ժողովուրդին վրայ։ Հանրային միջոցներ իրենց նպատակին չեն հասնիր բոլորովին եթէ անհատական բարեկարգութիւնք չդիւրացնեն անոնց արդիւնաւորումը։ Օրինակի համար, եթէ փողոցներու մաքրութիւնն իշխանութիւններէն կը սպասուի, ժողովուրդէն ալ կը սպասուի հանրային աւազաններուն (Չէշմէներուն) մըրուելիք աւելցուքները փողոց չթափել։ Եթէ իշխանութիւններէն կը սպասուի փողոցներու քարայատակներն եւ անոնց տակէն անցնող խողովակները շինել, ժողովուրդէն ալ կ'ակնկալուի կանոնաւոր վիճակի մէջ պահել տուներուն կոյուղիներն եւ անոնց հաղորդակցութիւնը փողոցի խողովակներուն հետ։ Ուր որ հանրային իշխանութեանց եւ ժողովուրդին միջեւ խելացի գործակցութիւն մը կայ սովորաբար, հոն առողջապահութեան արդիւնք շօշափելի կ'երեւին, զի օդն ինքնին որքան ալ խոնաւ կամ մշտափոխ ըլլայ, կը տեսնենք որ հոն մարդոց միջին կեանքն աւելի երկար է քան մեր մէջ, կամ ուրիշ խօսքով՝ մեռելոց համեմատութիւնը—տարին հազար հոգւոյ վրայ տարեկան մեռելոց (թիւը)—նուազ է քան մեր մէջ։

Սոյն գործակցութեան ամենամեծ պէտք ունինք ներկայ տարին մանաւանդ, զի 1894 ը միանգամայն ինֆլուէնցայով եւ հնտախտով սկսանք, եւ ոչ ոք կրնայ գուշակել ինչով կամ ինչպէս պիտի վերջացնենք։ Անցեալ տարի հնտախտն յարձակեցաւ շատերու վրայ, բայց ուժեղ գտնելով չկրցաւ զգետնել։ Այս տարի եթէ հնտախտի նոր համաճարակ մ'ունենանք, շատ մը կազմուածներ ինֆլուէնցայով արդէն տկարացած պիտի գտնուին, որով անոր կայ վախնալու թէ անցեալ տարւոյն աւելի դիւրաւ զոհ ըլլան։ Զգուշութեան պարտաւորութիւններն այս տարի կրկնապատիկ են ուրեմն, եւ գէթ այն դասակարգին մէջ որ լրագիր կը կարդայ՝ կարծենք այսօր ո՛չ ոք կայ որ չգիտնայ հնտախտի դէմ եւ ինֆլուէնցայի դէմ պէտք եղած զգուշութեան միջոցներն, որք նոյնքան անհրաժեշտ են որքան պարզ, որոշ, աժան եւ դիւրաւ գործադրելի։ Բ. Փ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ մէջ, Երեսփ. ժողովը տակաւին ո՛ւ եւ է քուէարկութիւն չըրաւ քաղաքային ամուսնութեան խնդրոյն վրայ։ Հեռագիրն անցեալ շաբթու սխալ լուր մը բերած էր։ Փետր. 6ի նստին մէջ տեղի ունեցած քուէարկութիւնն օրակարգն որոշելու նպատակն ունէր միայն։ Այս ձեւական քուէարկութեան մէջ կառավարական կուսակցութիւնը մեծամասնութիւն շահեցաւ։ Բայց քաղաքային ամուսնութեան սկզբունքին կամ ծրագրին վրայ ո՛չ վիճաբանութիւն ու քուէարկութիւն եղաւ տակաւին ժողովոյն մէջ։ Ցարդ խորհրդարանական յանձնախումբը միայն զբաղած է այս խնդրով, եւ մեծամասնութիւնը տեղեկագիր մը, փոքրամասնութիւնն երկու տեղեկագիր պատրաստած են ի նկատառութիւն Երեսփ. ժողովոյ մէջ։ Օրակարգն որոշուելէ ետեւ, Թագաւորական հրամանագիր մը կարդացուեցաւ, որով Երեսփ. ժողովոյ նստաշրջանը փակեցաւ եւ առաջիկայ հինգշաբթի օրուան համար նոր նստաշրջանի հրաւիրուեցաւ, ամուսնական օրինագծի քննութեամբ զբաղելու պաշտօնով։ Թէեւ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը վերջին շաբթուններուն մէջ զօրացաւ նախարարական կուսակցութենէն դասալիք եղած նոր երեսփոխաններով, բայց ընդհանուր կարծիքն է թէ Տքթ. Վէքէրլէի նախարարութիւնը պիտի յաղթէ Երեսփ. ժողովոյ մէջ, եւ քաղաքային ամուսնութեան ծրագիրը պիտի մերժուի ո՛չ թէ Երեսփոխանութենէն այլ Ծերակոյտէն։

Ի ՓԱՐԻԶ.— Տիկին Պօնիլ անուն Ֆրանսուհին որ այս օրերս մեռաւ, 100,000 ֆր. յանձնած էր Պ. Ժիւլ Սիմոնի, իւր յարմար դատած կերպիւ բաժնելու համար այն բարեգործական հաստատութեանց որոց նախագահն եւ պաշտպանն է ինք։ Պ. Ժ. Սիմոն ալ 30,000 ֆր. տուաւ Մանկութիւնը պաշտպանող ընկերութեան, 15,000 ֆր.՝ Նուաստեալոց Նպաստամատոյց ընկերութեան, Մայրական երկու ընկերութեանց, 10,000 ական, Օրմէսոնի հիւանդանոցին 10,000, գործաւորաց յատուկ աժան բնակարաններ հայթայթող ընկերութեան 10,000, եւ ուրիշ վեց ընկերութեանց 5,000էն 1,500 ֆր.։

ԺԷՐՎԷ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ դէմ ծանուցեալ միջադէպն յառաջ բերելով, Արմատականք կ'ուզէին պաշտօնէ հանել զնա։ Բայց չյաջողեցան։ Նախարարապետն հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ժէրվէ, եւ ապա որոշուեցաւ որ ծովակալին փոխանորդը միայն ներկայ ըլլայ նաւային գործոց քննիչ յանձնախմբին նիստերուն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Դուրպեռեան նահանգին (Ֆրիմ) մէջ Պերմիանսքի Ֆրանսայի հիւպատոսը տեղւոյն ռուս ժողովուրդեան կողմէ ստացաւ Սրբոյն Նիկողայոսի պատկեր մ՝ ռուսական ոճով արծաթապատ։ Այս պատկեր սահմանուած է ֆրանսական նորաշէն [illegible] դրահաւորին մէջ դրուելու։

—Ֆրանսական ազգին կողմէ Աւելան ծովակալին մատուցուած նուէրք այս օրերս հասան Քրոնշդատ, ուր ծովային ակումբին մէջ ի տես հասարակաց պիտի դրուին։ Այն Ֆրանսայի վաճառականներն որք վաճառականութիւնը հայրենասիրութեան հետ խառնելով ուզեր էին իրենց ապրանքները Ռուսերուն ուշադրութեան ներկայել այս կերպիւ իրենց նպատակին հասած պիտի ըլլան։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ.—Մաք Քինլէի մաքսային օրէնքը բարեփոխող Ուիլսընի ծրագիրը թէեւ քուէարկուեցաւ Երեսփ. ժողովէն, բայց կ'ըսուի թէ Ծերակոյտն հակառակ է, կամ պիտի ընդունի այնքան շատ փոփոխութիւններէ ետքն որ օտար վաճառականութեան համար ակնկալուած օգուտը պիտի չծագի բոլորովին։ Բայց Ուիլսընի ծրագիրն ինքնին այնպէս է որ օտար ազգերը, մանաւանդ Ֆրանսա, մեծ օգուտ պիտի կրնան քաղել։ Միայն Ֆրանսայէն Ամերիկա ղրկուած ապրանքներուն վրայ 50 միլիոն ֆր.ի չափ զեղչ մը կ'ըլլայ մաքսի, եւ նպաստաւորեալ ապրանքներն են բուրդ եւ մետաքս բանուածներ, կամ հիւսուածներ, ձեռնոցք, բամբակեղէնք, ուտեստք, կաշեղէնք, քիմիական նիւթք, յախճապակեղէնք, ըմպելեղէնք, մետաղեղէնք, եւ գեղարուեստական գործք, որք նոյն ծրագրին համեմատ պէտք է այսուհետեւ անմաքս մտնեն Ամերիկա։

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏՔ.—Անգլիոյ Թագուհին, Պ. Կլատսթոնի խնդրանօք, Պարոնիկութեան աստիճան, այսինքն՝ ժառանգաբար Սըր տիտղոսը կրելու իրաւունք տուաւ պատկերահան Պ. Պըրն Ճօնսի, որ այսուհետեւ պիտի կոչուի Սըր Էտուարտ Պըրն Ճօնս։ Նոյն աստիճան առաջարկեցաւ նաեւ պատկերահան Պ. Ուադսի, որ մասնաւոր է կենդանագիր հանելու եւ դիցաբանական առարկայներ նկարելու, բայց Պ. Ուադս յայտնեց թէ ինք նախամեծար կը սեպէ Նախարարապետին օրինակին հետեւիլ եւ ո՛չ մէկ տիտղոս գործածել։

—Պ. Սարտու անուանի թատերգակն այս օրերս ներկայացուց Ծերակոյտի մասնաժողովին, որոյ նախագահութեան յանձնուած է Երեսփ. ժողովէն ընդունուած օրինագիծ մը, որուն համեմատ երգեցիկ ընկերութեանց եւ այն տեսակ մարմնոց թոյլտուութիւն կ'ըլլայ գործածել երգեր կամ գործիական երաժշտութիւն առանց հեղինակի իրաւունք վճարելու։ Պ. Սարտու բողոքեց այս նորահնար գրութեան դէմ. ըսաւ թէ ասով գողութիւնը նուիրագործուած կ'ըլլայ։ Ինք խօսեցաւ իբրեւ նախագահ թատերգակ հեղինակաց ընկերութեան, եւ իւր պերճախօս բողոք մեծ ընդունելութիւն ունեցաւ։ Ով ըլլայ թող ըլլայ, քանի որ հեղինակի մը մէկ գործէն օգուտ կը քաղէ՝ պէտք է հեղինակութեան իրաւունքը վճարէ։ «Ի՞նչ բան է, «միթէ հանրապետական ժողով մը պիտի «զրկէ՞ զմեզ այն իրաւունքէն զոր հարիւր «տարի առաջուան ժողովներն ապահոված «են մեզ»։

—Պ. Լամուրէօ, որուն համար գրեցինք անցեալները թէ օտար, մանաւանդ գերմանական եւ Վակնէրեան երաժշտութիւնը Փարիզցիներուն ճանչցնել կ'աշխատի, անցեալ շաբթու Շանզ Էլիզէի կրկէսին մէջ Բայրէօթի Վակնէրեան հրաշակերտին երաժշտական մէկ նոր ներկայացումն ըրաւ։ Այս անգամ իւր նուագածուաց խումբն 200 հոգւոյ բարձրացու-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (152)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Վերջապէս աչքերը բացուեցան… խուլին հառաչ մը արձկեց եւ բոլորտիքը նայեցաւ։ Տեսաւ Ժաքը, բացագանչութիւն մը խոյս տուաւ կուրծքէն, երբ բուռն կարմրութիւն մըն ալ կը ծիրաներփնէր իր երեսը։

—Դուք ազատեցիք զիս, ըսաւ տկար ձայնով մը։ Անգամ մըն ալ շնորհակա՛լ եմ…

—Կ'օրհնեմ դիպուածը որ ձեր ճամբուն վրայ դրաւ զիս, ըսաւ Ժաք։

Այս պահուս ծառան ետ կը դառնար կառքով մը զոր անմիջապէս գտած էր մօտակայ փողոցէն։

Լիւսի եւս խօսեցաւ.

—Պարոն, ըսաւ Ժաքին, չենք գիտեր ինչպէս երախտագիտութիւննիս յայտնենք ձեզի…

—Օրիորդ, ընդմիջեց Ժաք, բան մը միայն պիտի խնդրեմ ձենէ։

—Ի՞նչ։

—Ձեր աչքերէն, ձեր զարմանքէն հասկցայ թէ ճանչցաք զիս եւ թէ չէք մոռցած անհեթեթ արկած մը որուն ես խառնուած գտնուեցայ։

Լիւսի շարժումով մը բողոքեց։

—Թողէք որ խօսիմ։ Լսեցիք մահամերձ կին մը որ ամենէն գձուձ ամբաստանութիւնները կը տեղար ինծ դէմ, եւ դուք զարմացաք երբ ինքզինքս արդարացնող խօսքեր չըրի։ Լաւ ուրեմն, ի՛նչ ալ ըլլան երեւոյթները, որքան ալ տարօրինակ երեւնայ ձեզ իմ ընթացքս, կ'երդնում… այն օրիորդին կենացը վրայ զոր փրկելու երջանկութիւնն ունեցայ, այս արեան վրայ զոր անոր համար թափեցի, կ'երդնում որ ես պարկեշտ մարդ մըն եմ եւ թէ իրաւունք ունիմ ձեր համարումին։

Բօլին երեսը ծածկեց Լիւսիի ծոցին մէջ, եւ ցած ձայնով կը մրմնջէր.

—Օ՜հ, ես բնաւ չեմ տարակուսած։

Լիւսի ձեռքը երիտասարդին երկարեց։

—Կը հաւատամ, ըսաւ։

—Իսկ օրիո՞րդը, պնդեց Ժաք խօսքը Բօլինի ուղղելով։

Բօլին չէր պատասխաներ, բայց իր ձեռքը, կամաց մը ազատելով, սարսռալով դրաւ երիտասարդին ձեռքին։

—Չէ՞ք հաճիր, յարեց Ժաք, ըսել ինծ ձեր անունը։

Երկու մանկամարդ աղջիկները անուննին տուին։

—Եւ դուք, պարոն, հարցուց Լիւսի, ձեր անունը չ՞պիտի ըսէք… որպէս զի միտուննիս պահենք։

Ժաք վարանեցաւ։ Յետոյ.

—Անունս Ժաք է, ըսաւ։

—Ա՞յդչափ։

—Այո… Ժաք… կուզեմ մոռնալ ուրիշ ամեն տիտղոս կամ անուն զորս չեմ շահած, որպէս զի Ժաք պարզապէս մարդը կոչուիմ այսուհետեւ…

Բօլին իր բազկին կրթնեցաւ կառք ելլելու համար։

Յետոյ կառավարը վարցուց ձիերը… Երկու մանկամարդ աղջիկները անգամ մըն ալ ժպտեցան իրեն։

Այն պահուն, ծառուղիին վրայ կառք մը դէմը ելաւ այն կառքին որ Լիւսին ու Բօլինը կը տանէր, յետոյ արագօրէն թաւալեցաւ դէպ ի երիտասարդը։

—Ժա՛ք, պոչեց ձայն մը։

Իզապէլն էր, Թենիթան էր։

Աշխուժով դուրս նետած էր կառքէն։

—Դո՛ւն, Ժաք, ի՞նչ կ'ընես հոս։ Բայց վիրաւորուա՞ծ ես, Աստուա՛ծ իմ, արիւն է։ Ի՞նչ անցաւ, խօսէ՛, խօսէ՛։

—Բան մը չէ, ըսաւ երիտասարդը տեսակ մը անհամբերութեամբ, ձի մը բռնեցի որ կատաղօրէն կը վազէր։

Իզապէլ անոր երեսը նայեցաւ։ Եղանակը որով արտասանուած էին այս խօսքեր, ճիշդ սիրտին զարնուած էր դաշոյնի հարուածի պէս։

Սիրող կիները յեղակարծ յայտնատեսութիւններ ունին։

—Մանկամարդ աղջի՞կ մը ազատեցիր։

—Այո։

—Սա կառքին մէջը տեսածներէս մի՞ն։

—Արդարեւ, բայց տուն դառնանք, տկարութիւն կը զգամ եւ հանգիստի պէտք ունիմ։

Եւ կարճ կապելու համար դառն խօսակցութիւն մը, Ժաք տուն ուղղուեցաւ։

Իզապէլ անոր քովէն կը քալէր եւ գաղտաբար երեսը կը նայէր։

Ներս մտնելու պահուն, Ժաք ընկրկման շարժում մ'ունեցաւ։

—Ի՞նչ ունիս, հարցուց Իզապէլ։

—Ոչի՛նչ, ըսաւ Ժաք։

Եւ դուռը նորէն գոցուեցաւ իրենց վրայ։

Երիտասարդը մտախոհ էր։

Եւ Իզապէլ ցաւուհին կ'ըսէր մտքէն.

—Ի՞նչ կը դառնայ ուրեմն. կը վախնամ։

Յետոյ սարսռալով մը կ'ըսէր.

—Ա՛հ, եթէ ա՛լ չի սիրէ՛ զիս…

ԺԵ

ԲԱՐՈՆ ՈՒ ՉԱՐԸ

Այս երկար վէպին մէջ զոր ձեռնարկեցինք պատմել, կարգ մը անձեր կան զորս ուզենք չուզենք պահ մը պիտի թողունք, պատեհ ժամանակին վերստին յիշելու համար զանոնք։

Հիմակ որ, գէթ մասամբ, ծանօթ են Պիկասէին ծրագիրները, այն հսկայ, գրեթէ եղեռնապէս վսեմ ձեռնարկը, որ կերպիւ իւրք պատուաստուած էր իր առաջին որոշումներուն վրայ, պէտք է որ Ֆավրէյ ապարանքը դառնանք, ուր մինչեւ հիմակ չենք առաջնորդած ընթերցողը։

Այս ապարանք որ մէկ քանի դարերէ ի վեր կը պատկանէր ազնուականութեան ամենէն աւելի պատուաւոր ընտանիքներէ մէկուն, հաստատուած էր Սէնդ—Օնորէ արուարձանին ծայրը, քիչ հեռու այն տեղէն ուր կը գտնուի այսօր Անգլիական դեսպանատունը։

Այժմ հոն կը բնակէր Պ. տը Ֆավրէյ, դատաւոր վճռաբեկ ատենին. իր ուղղամտութիւնը առածի կարգ անցած էր։ Շատ անգամներ արդարութիւնը պաշտպանած էր եւ իր արդարասիրութեան առջեւ ընկրկած էին ամենէն լպիրշ կաշառատուները։

Ֆավրէյ մարքիզուհին, ծնեալ Մարի տը Մավիլէր, իր կինը, իր Լիւսի աղջկանը հետ կը բնակէր ապարանքին առաջին յարկը. ինչպէս նաեւ Բօլին տը Սոսէյը, որբուհի, ինչպէս ըսինք, զոր իր մահամերձ մայրը յանձնած էր մարքիզուհիին։

Այն պահուն ուր կը մտնենք այդ տունը, մարքիզուհին եւ իր Մաթիլտ քոյրը, իրարու քով նստած, իրարու ձեռք բռնած, ոգեւորութեամբ կը խօսակցին։

—Համբերութի՛ւն, համբերութի՛ւն, կը կրկնէ Մարի, որքան ալ տխուր ըլլայ կացութիւնդ, մի՛ մոռնար թէ նուիրական պարտքեր ունիս եւ թէ աշխարհքի մէջ ոչ մէկ զօրութիւն չի կրնար ջախջախել այն կապը որ քեզ կը միացնէ Պ. տը Սիլվրէյին։

—Է՛յ, ուրեմն, քոյրս, կը յարէ Մաթիլտ որուն փայլուն աչքերը կը ցոլան տենդոտ գրգռումով, ա՛լ մահը միայն ապաստան ունիմ։

—Քո՛յր, քո՛յր, կ'աղաչեմ մ'ի խօսիր այդպէս… քու ողբերգութիւնդ կը սոսկացնէ զիս։ Մեռնելու վրայ կը խօսիս… Բայց, չէ՞ս յիշեր այն անձկութիւնները որք, այնքան երկար ատենէ ի վեր, կը ծանրանան իմ կեանքիս վրայ… մոռցա՞ր չարունակ թափած արցունքներս, ա՛լ հիմակ յուսահատելով գտնել այն զոր կորուսած եմ, խլել ազատել այն թշուառական ձեռքէն որ իր խաղալիկն ու իր որսն ըրած է զայն, Մաթի՛լտ, միթէ ես անձնասպա՞ն եղայ։

—Դուն զօրաւոր ես եւ ես տկար եմ։

—Ոչ, զօրութիւն չէ այն։ Ինքնասպանութիւնը վատութիւն մըն է։ Ո՞վ որ անձնասպան կ'ըլլայ, դասալիք է։

—Բայց չէ՞ս հասկնար ուրեմն թէ երթալով վիճակս աւելի սոսկալի կը դառնայ… հիմակ ահա Պ. տը Սիլվրէյ զրկուած է այն փառաւոր պատրանքէն զոր իրեն կը ներշնչէր Թորէսին կեղծ սէրը… դքսուհին անհետ եղած է, նոր տարփածուի մը հետ երթալ ծածկուելու համար առանձին տեղ մը զոր ամուսինս չէ կրցած գտնել… Յուսահատութիւնը չափազանց անգութ ըրաւ զինքը, որ կեղծաւոր էր։ Իր նախանձոտ հոգիին կրած տանջանքները կուզէ ինծի քաւել տալ… կը նախատէ զիս, անդադար կ'արհամարհէ, կը կրկնէ Առման տը Պեռնէյի անունը, զոր երբ ցաւագին ուրախութեան մը արձագանգը կը պահեմ սիրտիս խորը եւ զոր իր շուրթերով կը պղծէ… Երբեմն բոցեր կը տեսնեմ աչքերուն մէջ եւ կը սարսափիմ… հաշտուած է Պէլէն դուքսին հետ, եւ այս երկու մարդերը մեր կեանքին մէջ նետուելով չարիքի համար, համոզուած եմ թէ դժոխային բան մը կը պատրաստեն… լա՛ւ ուրեմն… շատ ատենէ ի վեր է որ կը մաքառիմ…

—Մաթի՛լտ։

(Շարունակելի)

ցած ըլլալով, շատ ազդեցիկ եղաւ։ Պ. Լամուրէօի նկատմամբ երաժշտասիրաց համակրանքը քանի կ'երթայ կ'աւելնայ, և Ֆրանսացիք տարուէ տարի աւելի կը հասկնան և հետեւաբար աւելի կը սիրեն Վակներեան երաժշտութիւնը։

ՏԻԿԻՆ ՖԻԼԻՊ ՔԸՐՐԻ, Կ. Պոլսոյ անգլ. նոր դեսպանին կինն, և այրին Պ. Հէնրի Սինկլըրին, առաջին կարգի գրագիտուհի մ'է և Violet Fane կեղծ անուան ներքեւ հրատարակած է վէպեր և բանաստեղծութեանց հատորներ։ Անգլ. լրագիրք, իր այս երկրորդ ամուսնութիւնը ծանուցանելով, յիշեցին իր նուրբ և փափուկ լեզուն իբրեւ բանաստեղծուհի։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ ի Պիառից բնակած պահուն մեծապէս հետաքրքրեցաւ Պասք լեզուին, տեղացի երեւելի Պասքերու հետ խօսակցեցաւ այս մասին, և 150 անգլ. ոսկոյ նուէր մ'ըրաւ անկլիքան վարդապետ Տքթ. Ուէպսդըրի, Պասքերուն լեզուին, սովորոյթներուն և կենցաղավարութեան վրայ իր շահեկան հեղինակութեան ի վարձատրութիւն, հեղինակին հետ երկար խօսակցութենէ մը ետքը։

ՄԷՍՈՆԻԷ ֆրանսացի անուանի պատկերահանին պատկերները վերջերս ի Լոնտոն ցուցահանդէսի դրուած և բաւական շահ գոյացած ըլլալով, պատկերահանին որդին հասոյթէն 10,000 ֆր. նուիրեց Լոնտոնի ֆրանսական հիւանդանոցին։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ անկման աշխատող Իտալացիներուն դէմ Իտալիոյ ներքին գործոց նախարարն որոշեց պատժական միջոցներ ձեռք առնուլ, ըստ պատժական օրինագրքի 293րդ յօդուածին, որ սուտ լուրերով կամ այլ խաբէական հնարքներով հանրային արժեթղթոց գինը կոտրողներուն դէմ ուղղուած է։ Այժմ եւս սուտ լուրեր հրատարակելով պետական արժեթուղթերը կոտրելու փորձեր եղած ըլլալով, նախարարը շրջաբերական մը գաւառապետներուն յիշեցուց օրէնքով իրենց տրուած իշխանութիւնն, որպէս զի այն շահադէտք յանձնուին դատական պաշտօնէից։

ՕՏԵՍԱՅԻ նաւահանգիստը շաբաթէ մ'ի վեր գերծ է սառոյցէ։ Կարելի պիտի ըլլայ նորոգել Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ ընդհատեալ հեռագրաթելն, որ Օտեսայի նաւահանգստին մէջ ցամաք ելնելու կէտին վրայ կտրած է։ Այս ճամբով հեռագրական հաղորդակցութիւնն այսօր կամ վաղը կը վերսկսի։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշայի հետ։

Քաղաքական ժողովը և Տնտեսական Խորհուրդը վաղը ի նիստ պիտի գումարին Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

Բագուէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն․

Յովակիմ Ադամեանը վախճանուեց. հանգուցեալը թողել է մի կտակ, որով քանի մի հազար ռուբլի յանձնում է տեղւոյս Մարդասիրական Ընկերութեանը։ Այդ գումարից 10,000 ռուբլի Մարդասիրական Ընկերութեան է յատկացնում. 5000ի տոկոսով Ընկերութիւնը յանուն հանգուցեալի որդեգիր պիտի պահէ բարձրագոյն դպրոցներում. 5000ի տոկոսն Ընկերութիւնը Ջառնի և Ջրօրհնեաց տներին աղքատներին պիտի բաժանէ. 3000ով տեղւոյս եկեղեցու յատակը պիտի նորոգուի, իսկ 3000ը Ընկ. գրադարանի վրայ պիտի ծախսուի։

Բացի դրանից, հանգուցեալի կինը 2600 ռուբլի նուիրում է տեղւոյս հոգեւորականներին, Էջմիածնին և Երուսաղէմին։

* * *

Վախճանուեց նոյնպէս Յովհաննէս Ասրիբէկեանցը, որ հետեւեալ կտակն է թողել. 500 ր. Ս. Էջմիածնին, 200 ր. Բագուի եկեղ. ծխ. ուսումնարանին, 200 ր. Շամախու եկեղ. ծխական ուսումնարանին. իր ծննդավայր Զանգեզուր գիւղում իր ծախքով մի եկեղեցի և մի ուսումնարան շինել։ Բացի դրանցից, Բագւում ունեցած իր տան եկամուտը 30 տարի պիտի չահեցնուի բանկում և այնուհետև բարդուած գումարի տոկոսով իր անուան որդեգիրներ պիտի պահուեն բարձրագոյն դպրոցներում։

ՀԱՆԴԷՍ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

Սպարապետի Դրան ճարտարապետ Վսեմ. Աղնուրեան Յովհաննէս էֆէնտիի բնակարանին մէջ երէկ վայելուչ շքով կատարուեցաւ իր Ազն. աղջկան՝ օրիորդ Մաքրիկի հարսանեաց հանդէսը՝ հանգուցեալ Որդիկ պէյի որդւոյն՝ ճարտարապետ Բէմհաճեան Սիրուն էֆէնտիի հետ, կնքահայրութեամբ Շաքարեան Գրիգոր էֆէնտիի։

Պսակի օրհնութիւնը կատարեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ շրջապատեալ եկեղեցական դասէն ու երգեցիկ դպիրներէ։

Երկսեռ հրաւիրելոց ընտրեալ բազմութիւն մը փութացած էր ներկայ գտնուիլ այս հանդէսին։ Շնորհաւորական հեռագրեր, ծաղկեփունջեր և նուէրներ ղըրկուած էին, որով թէ՛ մօտաւորք և թէ հեռաւորք իրենց խնդակցութիւնն յայտնած էին այս հանդէսին առթիւ։

Օտարազգիներէն ներկայ էին Վսեմ. Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի՝ ընտանեօք, Օր. Բրէլըն, Օր. Վլաստարի, Մըստր Համլինի աղջիկը՝ տիկին Ուօշպըրն և Բերայէն ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւնք։

Հանդիսականաց տրամադրութեան տակ ճոխ չքասեղան մը դրուած էր Թօքատլեան Մկրտիչ էֆէնտիի ձեռամբ խնամօք պատրաստեալ։

Հանդիսականք իրենց շնորհաւորութիւններն յայտնելով մեկնեցան ժամը 9 ին մօտ։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Մինհրան էֆ. Մ. Սմբատեան՝ իր ամուսնութեան առթիւ բարեհաճեցաւ 5 գազ. ոսկի նուիրել յանուն հաստատութեանս։ Բարեսէր նուիրատուին արտայայտելով խորին շնորհակալութիւն, կը յուսամ թէ՛ անոր սոյն ազնիւ օրինակին հետեւողներ կը լինին յօգուտ և ի մխիթարութիւն ազգին որբ և անտէրունջ զաւակաց։

Մայր Գալֆայեան Աղջկանց Որբանոցին
ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

1894 Յունուար 30
Խասգիւղ

Ներքին լուրեր

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ.—(Պաշտօնական Ցուցակ) Յունուար 30 ի կիրակի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 31ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ հինգ դէպքեր պատահած են, որոց մին մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն հինգը մեռած են։ Աւասիկ մանրամասնութիւնները.

8րդ զօրագունդէն՝ երկու։ Զինուոր։

Ա. շրջանակի հանրային մաքրութեան սպասաւորներէն՝ մէկ։ Հասան Խօճէր։

Բերա, Թագսիմ՝ մէկ։ Էֆրօզինի Միքրօբուլօ։

Բերա, Ֆերիգիւղ՝ մէկ։ Մարտիրոս Մարկոսեան (լրագրի ցրուիչ) Մեռած։

Առաջուան բռնուածներէն մեռածներ.

Թօփխանէ՝ մէկ։ Ալի (մսավաճառ)։

Ա. զօրաբաժնէն՝ մէկ։ Զինուոր։

Բերա, Ս. Յակոբայ հիւանդանոցի կալուածներէն՝ երկու։ Թագուհի Յովհաննէսեան և Գրիգոր Սիմոնեան (կօշիկ ներկող)։

Գասըմ Փաշա՝ մէկ։ Սարգիս Դանիէլեան (գործաւոր)։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Իտալական դեսպանն և Պարսկաստանի գործակատարն ինչպէս նաեւ Պուլկարաց Գեր. Էկզարքն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԵԼՄՏԱՅՈՑԻ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Մալիէի պաշտօնատան մէջ ընդ նախագահութեամբ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նաղիֆ փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՆԱՐՆՈՑ նահանգին նորընտիր կուսակալ Հայդր փաշա այս շաբթու իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ բաժնեթուղթերու վճարեալ գումարէն մաքսային վերատեսչութիւնը մէկ առհասարակ հաշուով և մէկ անգամուան համար 60,000 ղրուշ կը պահանջէր իբրեւ դրոշմաթղթի տուրք։ Յետ դատավարութեան, վճռուած էր որ ընկերութիւնն իբրեւ տուգանք այդ գումարի վեց անգամը վճարէ տոկոսով։

Արդ, նախարարաց խորհուրդն ուշադրութեան առնլով Շիրքէթի Խայրիյէի փարչական ժողովոյ մէկ տեղեկագիրն ինչպէս նաեւ մաքսային վերատեսչութեան մէկ գիրն և նկատելով որ ընկերութիւնն՝ իր կողմէն ի վեր իր մատուցած ծառայութեամբ արտօնութիւններու արժանացած է, որոշած է որ տուգանք ու տոկոսէ զերծ մնալով՝ միայն այդ 60,000 ղրուշը վճարէ հանգերձ դատական ծախքերով։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած է այդ որոշումն, որ հաղորդուած է Շիրքէթի Խայրիյէին։

ԽՃՈՒՂՆԵՐ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած է գործադրել այն միջոցներն որք Եւրոպայի մէջ ձեռք կառնուին խճուղիները աժան ու դիւրութեամբ շինելու և զայնս պահպանելու համար։ Նոյնպէս հրամայած է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ խճուղիներու շինութիւնն երկրին պէտքից համաձայն առաջ տանելու համար։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը խորհրդակցութիւններ կատարելէ յետոյ նոր վարկի մը պէտքն զգացած է պաշտօնեաներ կարգելու, գործիներ գնելու և շինութիւնները փութով առաջ տանելու համար։ Նախարարութիւնն իր այս որոշումը տեղեկագրով մը մատուցած է Բ. Դրան, որ իր կողմէ վեհ. Սուլթանին մատուցած է զայն։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն հրամայած է տալ խնդրուած վարկն և հարկ եղածն ի գործ դնել։ Ձեռնհաս իշխանութիւնք պիտի սկսի գործադրել կայս. սոյն Իրատէն։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Աւասիկ 1893 դեկտեմբեր ամսուան մէջ ի Կ. Պոլիս պատահած մահերու թիւն, առողջապահական վարչութեան արձանագրութիւններէն քաղուած․

	այր	կին
Իսլամ	420	426
Քրիստոնեայ	324	309
Հրեայ	48	49
	792	784

Համագումար 1576 մահ, որոց 16ը ծաղկախտէ և 13ը քոլերայէ։ 1892 դեկտեմբերին պատահած մահերու գումարն էր 988 (10ը ծաղկախտէ), որմէ կը հետեւի թէ վերջին դեկտեմբերին 588 մահ աւելի պատահեր է։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Կարնոյ կուսակալութեան պաշտօնատան մէջ նահանգին քաղաքային ու զինուորական պաշտօնեայք և երեւելիք ի նիստ գումարուելով որոշեր են զի մինչեւ որ կայս. կառավարութեան կողմէ շնորհեալ արմտիքները կարին ժամանել դրամ հայթայթուի արմտեաց պէտքին համար, ուստի յանձնաժողով մը կազմեր են նպաստ հաւաքելու համար։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը հեռագրաւ ծանուցած է Կարնոյ կուսակալութեան՝ թէ կայս. Իրատէի մը համաձայն, Պարսկաստանի Լիվաճըքի և Մաքուի կողմերէն բերուելիք արմտիքներն առժամապէս ազատ կացուցած են մաքսատուրքէ։

Նոյնպէս հաղորդուած է կայս. ուրիշ Իրատէ մը որ կը հրամայէ Բասէնի սահմանագլխին մօտ գտնուող գիւղերու կարօտ ժողովրդեան օրական ապրուստի համար տեղւոյն զինուորաց յատուկ մթերանոցէն հազար քիլէ ցորեն տալ, յետոյ ղրկուելիք արմտիքներէն տեղը դրուելու պայմանաւ։

ԲԷՆԴԱՅԻ ԼԷՖ-Ի ԴԱՏԸ. — Պետական Խորհրդոյ նախնական ատեանն երէկ հինգերորդ անգամ ըլլալով զբաղեցաւ Ղալաթիոյ նախկին տնօրէն Բէհճէթ էֆէնտիի և սրկղալ Ճէմալ էֆէնտիի դատովը։ Ներկայ էին Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան փոխանորդ Գարեգին էֆէնտի, ամբաստանեալները՝ Բէհճէթ էֆէնտի ու Ճէմալ էֆէնտի, այս վերջնոյն փոխանորդը Պալիկեան էֆէնտի, Բէհճէթ էֆէնտիի իրաւախօսն՝ Աչճեան վարդապետ, փոխանորդ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքին և Ճէմալ էֆէնտիի իրաւախօսը։

Նախորդ նիստի ատենագրութիւնը կարդացուելէ յետոյ քննուեցան Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութենէն բերուած մէկ քանի ամսական հաշուեցոյցեր ու ամսաթոշակի «Ճէտվէլ»ներ։ Այս վերջնոց յատուկ յուլիս և օգոստոս ամիսներու «Ճէտվէլ»ներուն վրայ Բէհճէթ էֆէնտիի կնիքը չկար։

Ընդհանուր դատախազին պահանջմամբ՝ Ճէմալ էֆէնտի յայտարարեց թէ 70—80,000 ղրուշի մօտ գտնուած բացի մը փոխարէն իբրեւ դրոշմաթուղթ ցոյց կը տրուին այն ստացագրերը զորս Բէհճէթ էֆէնտի տուած է կէչէներէն առած առհաչիւ դրամներուն համար, թէ ամսուան մը հասոյթն յաջորդ ամսուան վերջերը ղրկուելուն համար՝ նոյն ամսուան հասոյթն իբրեւ նախորդ ամսուան հասոյթը կը նկատուի, թէ Բէհճէթ էֆէնտի Միսաք Տիրան էֆէնտիի միջոցաւ դուրսէն դրամներ կը ճարէ եղեր մուրհակով և թէ առանց ամենքն ալ Բէհճէթ էֆէնտիի հրամանաւ և միւս պաշտօնէից գիտութեամբ կը գործուին։

Յետոյ, առանձին առանձին քննութեան առնչեւ առնուած դրամներու ստացագրոց գումարներն։ Այս քննութիւն ժամ 10½ին աւարտելով դատին շարունակութիւնն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

ՈՐԴԵՍՊԱՆ.— Երէկուան Սթամպուլի մէջ հետեւեալը կը կարդանք․

«Մեզ կ'իմացնեն թէ Բերայի հայ ակնավաճառներէն մին այս պահուս ձերբակալուած է, ըէվոլվէրի հարուածով մը իր մանչ զաւակն սպաննելու փորձ փորձած ըլլալուն համար։ Զինքն այս ծայրայեղ խստութեան մղող շարժառիթները չեն գիտցուիր տակաւին։ Վիրաւորեալն անկողին է։»

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ընկերութիւնը իր հիմնարկութեան 39րդ տարեդարձին առթիւ հանդիսաւոր նիստ մը պիտի ընէ յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր, ընկերութեան կեդրոնատեղին։ Այդ նիստին մէջ պիտի կարդացուի վերջին տարեշրջանի միջոցին ընկերութեան կատարած աշխատութեանց համառօտութիւնը և նոր դիւանի ընտրութիւն պիտի կատարուի։ Յետոյ, փոխանակ հացկերոյթ մը կազմակերպելու, Մաւրոյենի փաշայի տունը պիտի երթան ուր Ն. Վսեմութիւն թէյի հրաւիրած է իր պաշտօնակիցները, ընկերութեան տարեդարձին առթիւ։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ զինուորական վարժարանին քննութիւններն աւարտեցան։ Այս տարուան շրջանաւարտները կիրակի օրը հաւատարմութեան երդում ըրին Թոփխանէ-թարանի՝ վերատեսուչ Զէքի փաշայի, վարժարանին տնօրէն Սերվէթ փաշայի, ուսուցչաց եւ ուրիշ քանի մը բարձրաստիճան սպաներու ներկայութեան։ Դեր-տեղակալի աստիճան ստացողներուն թիւն է 250, որոց 180ը հետեւակազօրաց մէջ պիտի մտնեն և միւսներն հեծելազօրաց։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ կուսակալ Ապէտին փաշա քննական պտոյտի մը ելած ըլլալով, իր բացակայութեանը միջոցին կուսակալութեան գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ տեղւոյն զինուորական հրամանատար Ֆերիգ Ալի Րիզա փաշա։

ԲԱՐՈՆ ՆԱԹԱՆԻԷԼ տը Ռօչիլտ ուրբաթ օրը Իզմիր հասեր է Լոյտի շոգենաւով մը զոր յատկապէս վարձած էր մեծահարուստ սեղանաւորը։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ գործարանին մէջ, ուր Եւրոպայէն նոր մեքենաներ բերուած են, սկսուած է զինուորաց հագուստին յատուկ կերպասներու պատրաստութեան։ Նմուշները մատուցուած են Վեհ. Սուլթանին, որ գնահատելով զայնս՝ հրամայած է որ զինուորական բոլոր սպայք այդ կերպասներէն իրենց հագուստ շինել տան։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն ժողովին ատենապետ ընտրուեր է Տ. Նիկոդիմոս մետրապոլիտը, Երէյլիի մետրապոլիտ Տ. Կերմանոսի տեղ որ հիւանդութեան պատճառաւ հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

ՀԱԼԷՊԻ մէջ սաստիկ ցուրտ կընէ՝ տասնըհինգ տարիէ ի վեր նմանը չը տեսնուած եղանակաւ։ Ինֆլուէնցան ալ երեւան ելած է, սակայն շատ թեթեւ։

ՏԷՐՔՈՍԻ ԼԻՃԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Տէրքոսի լիճն, ուրկից ինչպէս յայտնի է Ջուր կուգայ մայրաքաղաքս, մասնաւոր ուշադրութեամբ պահպանութեան տակ առնուի՝ հանրային առողջապահութեան տեսակէտով։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ Քիրմասթի գաւառակին մէջ քոլերան վերցած ըլլալով՝ Առողջապահական վարչութիւնը հեռագրած է տեղւոյն գայմագամին վերցնել դրուած շղթան։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութեան նախկին խորհրդական Նամըգ էֆէնտիի՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին Սթանքէօյ գաւառակին առջեւ նաւահանգիստ մը շինուելու վրայ է որուն համար մինչեւ հիմայ 800,000 ղրշ. աւելի ստակ ծախսուած է։

ԻԶՄԻՐԻ ու շրջակայից մէջ վերջին օրերս բաւական անձրեւներ տեղացած են, որք մեծապէս նպաստած են հունձքերուն։

ՁԷԹ.—Այվալըքէն կը գրեն թէ՝ ձէթի գինն այս տարի շատ ինկած է։ Իննուկէս օխա ձէթ պարունակող սափոր մը 28—30 ղրուշ կարժէ՝ մինչդեռ 23 ղրուշի հաշուով և դարձեալ գնող չկայ։

ԿՐԷՏԷՆԷՆ կը գրեն թէ յունուարի մէջ մէջ սաստիկ ցուրտ ըրեր է և երկու մարդեր սառելով մեռեր են։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ կիրակի օրը Թարապիա գնաց այցելելու նորակառոյց մեծ օթէլին շինութիւնը։

ՀՐԴԵՀ.—Պրուսայի մէջ նախընթաց գիշեր հրդեհ ծագեր է Միլքիյէի երկրորդական վարժարանի մօտերէն և 15 խոշոր տուներ այրեր են։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Խասաուլահ խան երէկ առաւօտ Մեծ կղզի երթալով պտոյտ մը կատարեց և երեկոյին վերադարձաւ։

ՔԸՂԻի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Իզզէթ էֆէնտիի 416 ղրուշ հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ԵՈԶԳԱՏ գաւառին հարցաքննիչ դատաւոր կարգուած է Իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտներէն Նազիֆ էֆէնտի, որ կատարած է օրինական երդումը։

ԵՂԵՐՆԱԳԱՏ ատեանն երէկ դատեց Մուսթաֆա անուն մարդ մը որ ամբաստանուած էր թէ ի Գասըմ Փաշա Թօրնիսեան Հասանն սպաննած է։ Դատարանը նկատելով որ Մուսթաֆա կանխամտածութեամբ չէ գործած սպանութիւնն, այլ փոխադարձաբար զէնք քաշած է, դատապարտեց զայն երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան և յետոյ հինգ տարի ոստիկանական հսկողութեան տակ մնալու։

ՄԻՏԻԼԼԻի մէջ ինֆլուէնցան սաստկապէս ճարակած է, սակայն բարեբաղդաբար մահացու հանգամանք մը չունենար։

—Միտիլլիի Նաիպ Վահիտ էֆէնտի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռեր է։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ. — Շաբաթ իրիկուն ծանր արկած մը պատահեցաւ Վոսփորի մէջ։ Աւստրիական Հէլէնա Բօբէնց շոգենաւը մաւոնայի մը բաղխեցաւ և ընկղմեց զայն։ Նաւաստիները խեղդուեցան. չգիտցուիր թէ քանի հոգի էին. միայն, կիրակի օրը դիակ մը գտնուելով, նաւահանգիստի վերատեսչութեան պաշտօնատունը տարուեցաւ։ Վրայէն կնիք մը գտնուեցաւ Ալի անունով։

—Յունական Բոլիօթի շոգենաւը անցեալ հինգշաբթի օր Սեւ ծովու մէջ ընկղմեր է, իր բեռովը (15,000 քիլօ գարի)։ Մանկալիայէն Քէօսթէնճէ կ'երթար։ Նաւապետն ու նաւաստիներն ազատուեր են։

—Պէյրութի կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Պէյրութ երթալիք ռուսական Թղթատար շոգենաւ մը Կիպրոսի բացերը մեքենայի խանգարում մը ունենալով վըտանգաւոր կացութեան մը մէջ կը գըտնուի, անմիջապէս Աբմոդի շոգենաւը ղըրկուեր և միւս կողմէ տեղեկութիւն հաղորդուեր է Ծովային նախարարութեան։

ԱԶԴ

Կ. Պոլսոյ և արուարձաններու ոգելից ըմպելի վաճառողները, մասնաւոր կանոնագրի 14 րդ յօդուածին համաձայն, պարտին ներկայ փետրուար ամսուան մէջ (Հ. Տ.) կատարել առաջին վճարումը 1894 մարտ ամսուան համար, որպէս զի պէտք եղած արտօնագիրն յանձնուի իրենց։

Հետեւաբար, յիշեալ կանոնագրի 10 րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, ոգելից ըմպելի վաճառողները կը հրաւիրուին անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան գրասենեակներն ի Պոլիս, առաջիկայ մարտ ամսէն առաջ, յիշեալ արտօնագիրն ստանալու համար՝ կանոնական տուրքին վճարման փոխարէն։

Այս արտօնագիրներուն յանձնումը եւ տուրքերուն գանձումը այսօրուընէ սկսած են։

Ով որ հակառակի այս տրամադրութիւններուն՝ պիտի կրէ օրէնքին նախատեսած պատիժները որք ի հարկին պիտի գործադրուին առանց բացառութեան։

Կ. Պոլիս 1/13 փետր. 94 1—10

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութեան համար հարիւր քսան ձիերու հայթայթման վերջին նուազուրդը, զոր յունուար 8 թուական ազդով մը արդէն ծանուցինք, տեղի պիտի ունենայ փետրուար 4/16ին, ուրբաթ օրը, կէս օրէն ետք ժամը 2ին (Ռ. Ե.), ուստի մասնակցել փափագողները կը հրաւիրուին։

Կ. Պոլիս 6 փետր. 94 3—3

ԱԶԴ

Արդէն բնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նկատումէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են [illegible] հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անոնց կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անիծեալ ախտին կանխատրամադրութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիք առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերութեանը, իր գիտական անթերագանցելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառաւ։

Իր մեծ սպառումն յԵւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի շքանշաններ միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցած են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքը, եթէ կ'ուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին։

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծերու դէմ։

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒԲԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիբօմաթի խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՏՐԻՏ, 11 փետր. — Մարոքի վեհապետին պատասխանն այնքան գոհացուցիչ համարուած չըլլալով, Անտալուզիոյ բանակին և նաւախմբին հրաման տրուեցաւ որ պատրաստ կենան նորէն Մարոք անցնելու։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատւոյ Լէգէոնի մեծ-խաչը տուաւ Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթթէի։

ՓԵՇԹԱ. — Ազատական կաթոլիկները ժողով մ'ընելով որոշեցին գումարումներ ընել ի պաշտպանութիւն լուսաւորութեան և կրօնի դատին, ընդունելով նախարարական ծրագիրը։

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփ. ժողովը վիճաբանեցաւ արմատականաց այն հարցապնդման վրայ թէ ինչու համար Աշխատութեան Սակարանը փակ կը մնայ։ Ներքին գործոց նախարարը պատասխանեց թէ գործաւորական արհեստակցութիւնները 1884ի օրէնքը ճշդիւ գործադրած չըլլալով, այն Սակարանին վերաբացումն անկարելի դատուած է։ Նախարարութեան հաւանութեան արժանացած օրակարգ մը քուէարկեցաւ 166ի դէմ 372 քուէով։

ՀՌՈՄ. — Պ. Քրիսբիի հիւանդութեան զրոյցք բացարձակ հերքուեցան։ Քաջողջ է, և կանոնաւորապէս կ'աշխատի։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Միլան Ա. պիտի մեկնի՝ գործերը կարգին մտնելուն պէս։

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ. — Փետր. 1էն մինչեւ 10 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 110 շոգենաւերուն տասնօրեայ հասոյթն եղած է 2 միլիոն 390,000 ֆրանք։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 1 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 %
3 » Փարիզի	»	22 77½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		25 31
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	25 31½
Կէս օրին	»	25 31½
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
»	ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	58
»	B. »	36 50
»	C. »	27 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԸ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Բօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	18 17
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	310
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	104 25
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի		39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 12 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 40
» » Նոր 3½ %	104 82
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	23 57
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	494 37
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան երկաթուղի	105 12
» Րէժիի բաժնեթուղթ	419 37
Պանք Օթոման	605 62
Քրէտի Լիոնէ	777 50
Իտալական Ռանթ 5 %	75 90
Եգիպտական միացեալ	516 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 205
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	433 12

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Փետրվար

Անգլ. քոնսոլիտէ	99 50
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 37
» » » Ա.	58
» » » Բ.	36 18
» » » Գ.	24 62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	102 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	100 50
Պանք Օթոման	14 12
Այտընի երկաթուղի	14
Գասապայի երկաթուղի	14 50
Եգիպտական միացեալ (ինիֆիյէ)	102 12
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 25
Հելլենական 5 %	30
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Փետրվար

Օսմանեան երկաթուղի	96 40
Օսմ. Րէժի	205
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 355
» Փարիզի	80 95

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Փետրվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 80
» Փարիզի »	50
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	205
» Երկաթուղի	53 40

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 12 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 45
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	23 57
Օսմ. երկաթուղի	105
Օսմ. Րէժի	419 37
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթոման	605 31

ԴԱՒՐԷԺԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ ՆՈՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ. — ԴԱՒՐԷԺԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆՆ ՈՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Յունուարի 2ին, կիրակի օրը, արժանավայել պատուով տեղս ժամանեց Ատրպատականի նոր առաջնորդ Գեր. Սուքիաս արքեպիսկոպոսը։

Շատ կառքեր և ետակներ(1) քաղաքից երեք ժամ հեռու պարսից մեծամեծներից ղրկուած էին Ն. Սրբազնութեան առաջ։ Մի առանձին կառք չորս ձիով լծուած մի ետակի հետ ղրկուած էր Մուշիրմուլքի(2) կողմից, յանձնուած իր ընդհանուր հաշուակալ Պ. Աստուածատուր Փանուէլեանցին։ Առանձին կառքեր և ետակներ ղրկուած էին նաեւ ղանազանների կողմից։ Մի ետակ ղրկել էր Նորին բարձրութիւն Մուսթըրշար Դովլէի(3), մի ետակ և տասնեակ ձիաւոր ժանդարմների հետ ղրկուած էր նորին բարձրութեան քաղաքապետի կողմից։ Մի ետակ Միրզայ-Հասան խան Սարթիփի, պոստի կառավարչի կողմից՝ յանձնուած իր գործակալ պարոն Ա. Սարգսեանին, մի ետակ և երկու տասնեակ հետեւակ ժանդարմ Մոնթազիմ-Մուլքի կողմից, որ Թաւրիզի հայոց կառավարիչն է։ Մի ետակ օսմ. հիւպատոսի կողմից։ Քաղաքից մի ժամ հեռաւորութեամբ ընդ առաջ գնաց մի փառաւոր կառք մի ետակի հետ, յանձնուած Պ. Ս. Յոնանեանցին և Միրզայ Իբրահիմ խանին. կառքն, ինչպէս տեղեկացայ, ղրկուած էր յատկապէս Ն. Սրբազնութեան համար։ Ամենքին իրան համար ղրկուած կառքերի համար ջերմ շնորհակալութիւն յայտնելով, Սրբազանը նստեց միայնակ կառքի մէջ։ Մօտակայ այգին համնելով, Ն. Սրբազնութիւնը փոքր ինչ հանգստացաւ և մի գաւաթ թէյ խմեց։ Այս այգին քաղաքից կէս ժամ հեռու է. այդտեղ պատրաստուած էր թէյ ևայլն Ն. Սըրբազնութեանն ընդունելու համար։ Յետոյ փոխեց իւր ճամբորդութեան հագուստները, կախեց իւր շքանշանները և դուրս գալով այդտեղ, կրկին բազմեց կառքը։ Զմոռանամ ասել, որ հայ հասարակութիւնից թէ ձիաւոր թէ կառքերով թէ հետեւակ առաջ գնացողներին թիւ և չափ չկար։

---

(1) Ետակը զարդարուած ձի է, որ ուղարկւում է պատուաւոր հիւրին ընդառաջ։

(2) Ատրպատականի մաքսատների ընդհանուր տեսուչն։

(3) Արտաքին գործերի պաշտօնակալ, որ կրթուած և լեզուագէտ մի անձնաւորութիւն է։

Գեր. Սուքիաս արքեպիսկոպոսը փառաւոր հանդէսով մտաւ քաղաք և գնաց եկեղեցին։ Երեկոյեան ժամերգութիւնից յետոյ մի կարճ և ազդու քարոզ խօսեց, որից յետոյ աղօթեց և բարեմաղթութիւններ արաւ. նաև ջերմ շնորհակալութիւններ յայտնեց այն մեծամեծների համար, որոնք բարեհաճել էին պատուել իւր քաղաք մտնելն իրանց կառքերով և ձիաներով։ Եկեղեցուց դուրս գալով աշակերտների և աշակերտուհիների շարքի միջով, որոնք քաղցրաձայն երգում էին, անցաւ գնաց առաջնորդարանի սրահը հանգստանալու համար։

⁂

Դաւրէժի հայերը 700-900 տուն են, բաժանուած 2 առանձին թաղերի վրայ։ Առաջին նշանաւոր թաղը համարւում է «Բերդաթաղը» կամ այսպէս ասած «Ներսի Թաղը», որը յաճախ «Ղալա» էլ է կոչւում. այստեղ է գտնւում Ատրպատականի առաջնորդարանը։ Սրա ներքին յարկը և կից շինութիւններն առանձին բակով, որ միանում է առաջնորդարանի և աւագ-եկեղեցու բակերի հետ, պատկանում են Արամեան դպրոցին, որի անունը հռչակուած է, բայց արդիւնքը մինչև այսօր ժողովուրդը և մանաւանդ գաւառներն երբէք վայելած չեն։ Վերին յարկը (առաջնորդարանը) թէև, ըստ երեւոյթին, ընդարձակ է, բայց զուրկ է բոլորովին հարկ եղած վայելչութիւններից։ Ես մտայ դահլիճը և զարմացմամբ նկատեցի, որ պատերի վրայ շարուած էին ամենահին, հասարակ ու կեղտոտ շրջանակների մէջ պատկերներ. գլխաւոր անկիւնում դրուած էր առանց շրջանակի, անփոյթ վրձինի մի նկարը, որ իբր թէ ներկայացնում է ի Տէր հանգուցեալ Ստեփաննոս եպիսկոպոս Մխիթարեանին։ Վարագոյրները պարսկական ճաշակի 8-10 կոպ. չթեր են. աթոռները հին, անտաշ ձեւով շինուած. Վիեննայի մի քանի աթոռներ կան միայն, որոնց շատերի վրայ նստել անգամ մարդ վախենում է։ Նախասենեակը, ուր շատ անգամ ամառները Ս. Առաջնորդն ինքն է նստում ու մարդ ընդունում, զուրկ է նոյն իսկ տախտակէ յատակից։ Մի նախասենեակումն է առաջնորդարանի գրադարանը և դիւանատունի մի մասը։ Սրանց սնդուկները գրեթէ միշտ բաց են։ Ամբողջ առաջնորդարանը, դժբաղդաբար, յանձնուած է մի այնպիսի ծառայի, որի վարքն ու բարքը, լեզուն և վարմունքը միանգամայն արատ են բերում այն հիմնարկութեան, որին ծառայում է նա։

Արամեան դպրոցը, պէտք է ասած, նոյնպէս խղճալի տպաւորութիւն է թողնում այցելողի վրայ։ Ամեն մի աղա աշխատում է իւրաքանչիւր ուսուցչին իւր ձեռքն առնել խնամիների մէջ։ Անցեալ աշուն քիչ մնաց, որ ամբողջ ուսուցչական խումբը հրաժարական տար, ըստ որում աղաներից մինն աշխատում էր մի թափառականի, որը նոր լոյս ընծայած խաչագողութիւնով է ապրում, մտցնել դպրոցը վերակացուի պաշտօնով, այն ինչ ամբողջ երիտասարդութեան ազնիւ մասը միանգամայն արհամարհում է նրան։

Արամեան դպրոցը երբէք չէ ունեցել իրան յարմար ծրագիր և գրեթէ ամեն տարի ծրագիրը ենթարկուել է զգալի փոփոխութեան, չնայելով որ ուսուցիչներից շատերը Ռուսիայումն են ուսել. սակայն, երեւում է որ Պ. Ա. Մանդինեանի մանկավարժութեան հոտն անգամ առած չեն և եթէ լսել են նրան՝ գոնէ չեն իւրացրել նրա արհեստը։

Անցեալ տարի քննութիւնների ժամանակ ռուսաց լեզուի ուսուցչի երկդիմի վարմունքը նոյնպէս քիչ վնաս չը տուեց դպրոցի վարկին։ Մանրամասն խօսել այս դպրոցի մասին խիստ հեռու կը տանէր մեզ, բայց չենք կարող զսպել մեզ և խորհուրդ չտալ աղաներին, որ դպրոցի վրայ չնայեն այնպէս ինչպէս խանութի վրայ և ուսուցիչներին չհամարեն իրանց «գործակատարներ»։ Թէ դպրոցի և թէ առաջնորդարանի շէնքը շինուել են ուսումնասէր Սահակ եպս. Սամսոնեանի օրով։ Ատրպատականի մէջ միայն և եթ երկու եպիսկոպոս են յիշւում, որոնք հռչակուած են որպէս ժողովրդասէր, անշահասէր, բարի և անձնուէր առաջնորդներ։ Սրանք են Սահակ Սամսոնեան և Գրիգոր Մուշեղեան սրբազանները։

Ղալայի մէջ են ապրում, բացի հայ ազգայնութիւնը, նոյնպէս և եւրոպական գաղթականութիւններ, եւրոպացի և ամերիկացի բժիշկներ ու միսիօնարներ։

Օտար կրօնականներին դէմ միշտ միակ խումբը հայոց Լիլաւա թաղի (երկրորդ թաղ) ուսուցչական և հոգաբարձական խումբն է, որ՝ հակառակ Բերդաթաղի դպրոցի հոգաբարձութեան, միացած ու համերաշխ է գործում իւր ուսուցչական խմբի հետ, աշխատելով իւր կոչման բարձրութեան մէջ պահել ուսուցչական խմբի պատիւ, դպրոցի վարկը և նրա նիւթականը, առանց խնայելու սրա համար ոչ մի աշխատանք ու զոհողութիւն։ Լիլաւայի հոգաբարձութեան մէջ աչքի են ընկնում Թումանեանների տան ներկայացուցիչ Պ. Աբրահամ Մելիք-Աբրահամեանը և Պ. Բաղդասար Մելիք-Սարգսեանը, երկուսն էլ երիտասարդ ու եռանդուն մարդիկ են, մանաւանդ առաջինը, որ յայտնի է որպէս համեստ, խոհեմ ու ժողովրդասէր մարդ։

Լիլաւայի ուսուցչական խումբը կազմուած է ռուսահպատակ ուսուցիչներից ու այնտեղի ճեմարանում ուսած տեղացիներից։ Երկու թաղի օրիորդաց դպրոցները չեմ ուզում համեմատութեան մէջ դնել, վախենալով վիրաւորել սրանցից մէկի մանկավարժական գործունէութիւնը։ Միայն կասեմ, որ շէնքի կողմից Բերդաթաղի օրիորդաց դպրոցն անհամեմատ վայելուչ է և աւելի յարմար շնորհիւ Թումանեանց տան, որոնց հաշուով և շինուած է։ Այո՛, նոյն տան շնորհիւն է, որ Լիլաւայի թաղն էլ այսօր ունի մի բաւական յարմարաւոր երկյարկանի տղայոց դպրոց. Թումանեանց տունը, պէտք է խոստովանել, միակն է Ատրպատականի մէջ, որ գաղթելով Պարսկաստանից Ռուսիա և շարունակ առեւտրական յարաբերութեան մէջ մնալով Պարսկաստանի հետ, երբէք չի մոռացել ու չի էլ մոռանում շարունակ օգնել պարսկահայոց խղճուկ դպրոցներին։

ԱՆԳՂԻԱՅԷՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Զ.

ՇԻՔԱԿՕ

Շիքակօ ուր անցեալ տարի աշխարահանդէս մը կար, մեծ նշանակութիւն առած էր. բայց եթէ աշխարահանդէս ալ չըլլար, նորէն Շիքակօ նշանաւոր է Միացեալ-Նահանգաց արեւմտեան էն մեծ կեդրոնն ըլլալով։ Իւր տարուէ տարի բազմացող ժողովուրդը այսօր մէկուկէս միլիոնի մօտ կը հաշուի. ասի մեծ թիւ մ'է նկատելով որ 1837ին միայն 4,000 բնակիչ ունէր։ Այսօրուան Շիքակօ քաղաքը 181 քառակուսի մղոն տեղ կը գրաւէ և իւր փողոցներու մէջէն Հէլթէտ փողոցին երկարութիւնը 24 մղոն է, այսինքն 42,240 եարտ։

Քաղաքին վաճառականական առեւտուրը 1891 թուին 292 միլիոն անգղ. ոսկի հաշուած է, նաեւ նոյն տարին գործաւորաց աշխատութեան վարձք վճարուած է 21 միլիոն անգղ. ոսկի. իսկ քաղաքին մէջ մանիֆաթուրայի գործի դրամագլուխ հաշուած է 42 միլիոն անգղ. ոսկի։ 1892 թուին դպրոցներու գոյքերու արժէքը հաշուած է իբր 12 միլիոն անգղ. ոսկի. և նոյն տարին դպրոցներու համար ծախս եղած է մէկ միլիոն ոսկի։

Շիքակօ իւր նաւահանգիստ բաղդատելով Նիւ-Եօրքի հետ, 1891ին այս վերջնոյն մէջ մտած ապրանաց նաւերուն գումարն է 16,000. իսկ Շիքակօյի մէջ ապրանք բերող նաւերուն գումարն եղած է 20,200։ Այս թիւերը քաղած եմ Շիքակօյի մէջ հրատարակուած քաղաքապետութեան այս տարուան պաշտօնական տետրէն։

Միացեալ-Նահանգաց մէջ գտնուած բոլոր երկաթուղեայ գծերը կը յանգին Շիքակօյի մէջ, ինչպէս նաեւ Քանատայի եւ Մեքսիկայի գծերն։ Այժմ Շիքակօ քաղաքը 90,000 մղոն երկաթուղեայ գծերու կեդրոնն է, աշխարհիս վրայ միայն այս քաղաքն է ուր այսքան գծեր կը միանան։ Հաշիւ եղած է որ թէ՛ ժողովրդեան երթեւեկութեան մասին և թէ ապրանաց ներածութեան կամ արտածութեան մասին՝ Շիքակօ աշխարհիս ուրիշ բոլոր քաղաքները կը գերազանցէ։

Քաղաքին յառաջդիմութեանը վրայ գաղափար մը տալու համար սա ալ պէտք է ըսել, թէ 1871 թուին մեծ հրդեհ մը եղած է, որ ատեն 18,000 շէնք այրած են 40 միլիոն ոսկիի չափ վնաս մը պատճառելով ժողովրդեան։ Ութ տարի վերջը այդ այրածներէն նշան մը չմնալով քաղաքը աւելի փառաւոր կերպով շինուած է։

Շիքակօյի փողոցները թէև լայն և կանոնաւոր, բայց սալայատակները շատ անհարթ և անկանոն են։ Շատ կողմեր փոշի և ցեխ միշտ անպակաս են։ Այս մասին դիտողութիւն բրի մի քանի Շիքակօցիներու. կ'ըսեն թէ իրենք ալ զգացած են. սալայատակներու շինութիւնը քանիցս խնդիր եղած է, բայց այլ և այլ պատճառներով յետաձգուած է։ Այս ալ պարտիմ ըսել թէ Ամերիկայի ուրիշ քաղաքներու մէջ շինուած սալայատակներն աւելի լաւ են քան ուրիշ եւրոպական քաղաքներունը։

⁂

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Չպիտի գրեմ շատ աշխարահանդէսին վրայ. նախ որ զայն նկարագրելու համար հատորներ պէտք է լինել, երկրորդ որ Պ. Հրանտ Ասատուրեան աշխատասէր և աշխոյժ երիտասարդը, իւր բազմազբաղ ժամանակէն քիչ մ'ալ Սէբ–Լէբի թղթակցութեան նուիրած է և յաճախակի օգտակար տեղեկութիւններ տուած է արդէն։

Շիքակօյի արուեստահանդէսին նման արուեստահանդէս մը միայն Ամերիկացիք կրնային կազմակերպել։ Ամերիկացիք կը սիրեն ամեն բան մեծ և ընդարձակօրէն ունենալ, նման իրենց երկրին լճերուն, գետերուն և դաշտերուն. սակայն իրենց հսկայ գաղափարն իրականացնելու ալ ճարտարութիւն ունեցած են։ Եւրոպայի մէջ ամենէն մեծ արուեստահանդէսը Բարիզի վերջին արուեստահանդէսն էր, որոյ մէջ եղած շէնքերն 75ու կէս արտաչափ հող կը ծածկէին, իսկ Շիքակօի աշխարհահանդէսը կազմող շէնքերը կը ծածկէին 200 արտաչափ հող։ Եւ երբ յիշէ մարդ թէ Բարիզի արուեստահանդէսին մէջ մասնաւոր երկաթուղի մը կար մէկ ծայրէն միւսն եղած հեռաւորութեան համար, ա՛լ կրնայ երեւակայել թէ ինչ կրնայ ըլլալ Շիքակօյի արուեստահանդէսին ընդարձակութիւնը։

Անհնարին էր առանց յատակագծին ունենալու շրջիլ ամեն կողմերը. իսկ ի ցոյց դրուած նիւթերուն ամենը դիտելու եւ տեսնելու համար անգղիական Թիթ-Պից շաբաթաթերթին հաշիւ ընելով դատած էր թէ 24 տարի հարկ էր։

Չէ թէ միայն երկրագործական, հանքաբանական, ելեկտրական եւ մեքենական ճիւղերն՝ որք երկրին մէջ արդէն զարգացեալ են, այլ մանիֆաթուրայի և գեղարուեստից ճիւղերը շատ ընդարձակ եւ ճոխ կերպով ներկայացուած էին։ Նկարչութեան և արձանագործութեան մասին սա ճշմարիտ է որ աշխարհիս վրայ դեռ եղած չէ տեղ մը ուր այդքան բազմաթիւ ընտիր գործեր խմբուած ըլլան։

Շիքակօյի արուեստահանդէսին մէջ ժողովրդեան հանգստութիւնն ուշադրութեան առարկայ եղած տեսայ։ Արդարեւ հարիւր հազարաւոր այցելուներու մէջ չէր տեսնուեր մէկը որ ոտքի վրայ մնար և նստելու ու հանգիստ ընելու տեղ մը չգտնէր։ «Հանգստատուն ժողովրդեան» անուն ընդարձակ շէնքերէն զատ՝ Միացեալ-Նահանգաց առանձին առանձին 44 շէնքերը կային, ամենքն ալ գեղեցիկ զարդարուած ապարանքներ որք բաց էին բոլոր ժողովրդեան համար. եւ ուր այցելուն կրնայ նստիլ, խօսիլ, կարդալ, գրել, հեռագրել և այլն։

Աշխարահանդէսի մասին թէեւ շատեր աննպաստ խօսեցան մի քանի պարագաներու բերմամբ, բայց վերջերս կարդացինք լրագրաց մէջ թէ 375,000 ոսկի շահ աւելցած է բաժնետէրերուն։ Այդ գումարը աննշան բան մ'է ծախսուած մեծ գումարին համար իբր շահ. բայց անցեալ տարի Միացեալ-Նահանգաց մէջ երեսուն տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած դրամական տագնապ մը կար, որ ցարդ վերջացած չէ. եթէ այդ տագնապը չըլլար անցեալ տարի, տարակոյս չկայ թէ արուեստահանդէսը յոյժ շահաւոր գործ մը պիտի ըլլար դրամական տեսակէտով ալ։ Կարդացինք նաեւ թէ արուեստահանդէսին մէջ ծախու առնուած ապրանաց ամբողջ գումարն երկու միլիոն ոսկիէ աւելի եղած է։

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԹԵԱՆ

Մանչէսդըր

ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԱՆՁՐԵՒՈՏ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՄԸ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յունուարավերջի աղտոտ թացիկ օդ մը որ այնչափ կ'ըլլայ։ Ժամ մըն է անդադրում կ'անձրեւէ, անձրեւ մը որ կարծես մութնալուն կ'սպասէր կաթիլները խոշորցնելու և հովին հիւսիսակոյս փչումէն իր հեղուկ երասանակները չեղ չեղ իջեցնելու համար, բարկացոտ թափով մը։

Սրճարանն ենք։

Բոլորակ սեղանի մը շուրջ երիտասարդներ, յաճախորդներուն զատուած մասը, կը խօսին, լրագիր կը կարդան, իրենց պատառ մը տրամաբանութեան չափով օրուան խնդիր մը յուզելով, կամ գրական կտորի մը թերութեան կարծիքներ յայտնելով, մէկ քանին ալ իմաստակելով, և որ շատ բնական է, էն վերջը զիրար կոտրելով։

Քիչ մը անդին, եղերքի քէնէփէներուն վրայ քանի մը ծերունիներ, խորհրդաւոր դէմքեր բոլորն ալ, որոնք բաշխափողային հայերով գինուելէ վերջ նարկիլէնին կը քաշեն անխօսուկ, երեսնին ալ աւելի նիհարցնելով կաշեփողը գործածած ատեննին։ Ու ատոնց ղանդալ, կտրուկ կարկաչը, նարտի քուեաներու միօրինակ չըխ-չըխը, վիճողներու մեծաձայն խօսուրդները, մանաւանդ թուղթ խաղցողներու հայհոյանքները՝ սրճարանը կը լեցունէին անլուր ժխորով մը որ իր բաբելոնական ներդաշնակութիւնն ունէր։

Մէջտեղը վառարան մը իր կողերով սկսեր էր կարմրիլ. բոլորտիքը մեկնողներու փնջակ մը խմբուած, զայն գրկելու չափ մօտիկ, այն դասը որ քիչ կը խօսէր ու շատ կը տաքնար։ Յանուէթին խորը, հայելին առաջք՝ օճառէ մօրուքով մարդ մը, աղին ես՝ գդալիկով մը թէյին շաքարը հալեցնելով, ու չեռօցին տակ, մազոտ գէր կատու մը մեղկօրէն փռուած, երբեմն վրայի մուշտակը լզլզելով, — ամենէն անտարբերը որ բան մը չէր հասկնար, բան մը չէր զգար, բաց ի... տաքութենէն։

⁂

Սրճարանը պարպուած էր հիմա իր այցելուներէն։ Անոնք որ հանապազօրեայ խնկարկողներն էին Բագոսի՝ ամենէն կանուխ չուապած էին մեկնիլ։ Հազիւ մէկ երկու հոգի,—նոյնմանը առնելու մտադի՞ր մի ըսեմ թէ իրենց ետեւ սպասող մը չունեցող,—մէկ մէկ անկիւն քաշուած՝ բաներ մը կ'նշմարէին, սպանիոլերբի ձայնով մը, խաղուինի ամայութեանն օգտուելով։

Սպասեակները, գոգնոցներու ամպիկներով ծածկուած, յոգնած քրտինքը կը վազցունէին իրենց այտերէն ի վար, որոնց զուրքի երեսները չառաջինով կ'ապտակուէին դեռ անձրեւին մեծ մեծ շիթերէն։

Ցանկարծ, մինչ տաղտուկի յօրանջումով մը դուրս կը նայէի՝ անձրեւին դադրիլը հասկնալու համար, դէմք մը, պատուհաններուն ամենէն ցածէն աղօտակի նշմարուած՝ վայրկենապէս աներեւոյթ եղաւ։ Այսպէս քանի մը անգամ։ Ու քիչ յետոյ դուռը կը դրդրուէր յայտնի ճիգով մը բացուելով։

Կը կարծէք որ ուշ մնացող յաճախո՞րդ մըն էր պիտի ըսեմ, կամ մուրացի՞կ մը, և կամ լուցկի ծախող մանչու՞կ մը։ Ոչ՛։

Անձրեւէն թրջած, հագուստները հովանոցի բացակայութենէն ջուր լեւալեկ, թացութիւնը մինչեւ միսը խրխմուելով, պառաւ, խե՛ղճ պառաւ կին մըն էր ներս մտնողը, հասակով մը որուն «ծալլուած»էն աւելի յարմար ածական մը չպիտի կրնամ գտնել։ Եւ այդ պառաւը,—աղքատիկ «հին կնիկ»ներու ողորմելի տարազով որ գլխու սեւ [illegible], [illegible] գոյնը նետած եռանկիւնաձեւ շալէն ու կօշիկներէն շատոնց հրաժարած ոտնամաններէն անոնք չանցնիր,—ելաւ նստիլ աթոռի մը վրայ, առջեւօքս, յոգնութենէն տքալով, ճօրճորալով ու քարէ սեղանին վրայ դնելով ձեռքի թիթեղեայ լապտերը որուն ապակիները մուրով ու մոխ կաթուկներով աղտոտած էին։ Ապա, ձեռքը երկիւղածօրէն ծոցը խոթելով՝ թաշկինակի ձեւով լաթ մը հանեց որուն մէջ ծայրայեղ խնամով պատած պտտրկած էր փոքրիկ կարմիր թուղթ մը։

Զարմա՞նք... [illegible] մըն էր ձեռքինը։

Առանց իրեն հարցունելու կրցեր էի հետաքրքրութիւնս յագեցնել։ Առջի օրը քաշուած էր երկաթուղիի վիճակահանութիւնը, ու հիմա եկած էր ինք իր թիւը նայել տալու լրագիրին մէջէն, բան մը որ ինծի առաջարկեց ուժիկի աղերսարկու բանաձեւներով։ Ատոր համար էր սա անձրեւին դուրս էր ինկեր խեղճ պառաւը, փողոցները սըլըքըրկալէն, «խաղեթայը» սրճարան մը գտնելու համար։

Եւ մինչդեռ լրագրին վրայ ծռած, յոժարակամ ու խղճմտօրէն կ'որոնէի մէկ միլիոն չը գիտեմ այնչափ թիւը՝ լապտերին հիւանդ ու դողդղացող լուսիկով, աչքիս ծայրովը չէի դադրեր զինքն ալ դիտելէ, անոր դիմագծութիւնը, ծռատութենէ վեր ելած կզակները, մանաւանդ խորը խրած ու բիբերուն սեւերը պղտոր աչքերը դիտելէ որոնք արտասովոր փայլով մը կը շողային հիմա, չէշտակի ուղղուած թուանշաններու այդ լաբիւրինթոսին վրայ ուրկէ ապահովապէս բան մը չէր հասկընար։

—Ջինջ եղեր, մարիկ, քուկին նումէրօդ չէ ելեր,—զրուցեցի մանրակրկիտ փնտռտուքէ մը վերջ կնկանը դառնալով, երբ անիկա, աչքերը տակաւին չի կրնալով զատել օրաթերթին վրայէն՝ անկշտում կը նայէր թուղթի այն լայն սիւնակին որուն վրայէն պահ մը առաջ մատներս սահեր անցեր էին տենդոտ արագութեամբ մը։

Յետոյ սկսաւ ընել այդ կարմիր թուղթին պատմութիւնը, ու իր խօսուածքին ամեն մէկ պարբերութիւնը կը կէտադրէր երկարաձգուած հառաչներով, որ ատեն ատեն գլուխն ալ աջ ու ձախ կը տատանէր արդահատելի ցաւագի՞ն ճօճումով մը։ Տունէ տուն պտըտող «ծիքուսա՛ւթ» հրէայէ մը գնած էր այդ հինգնոց բախտատոմսը, անոր բիւր բիւր սափրտիններէն ձանձրացած, մանաւանդ չլացած ֆրանքներու այն ահագին գումարէն զոր վարպետօրէն մարդուկը հազար քիչ է կրկներ էր իր ականջին, պտտրելով զինքն ու իր դժբախտ սիրտին մէջ մնացածին փարթամութեան մը որոմը սերմանելով։

⁂

Ու երբ հէք պառաւը յուսաբեկ, դէմքը նողկանքով թթուեցուցած, երթալ կը պատրաստուէր տրտնջալէն, անդին ես քէնէփէին վրայ ընկողմանած ու մտամփոփ՝ կը խորհէի այս նոր ուրուագիծ-պատկերին վրայ զոր դիպուածը եկած էր դնել յիշողութեանս մէջ, իր յուզիչ պարզութեամբը խոհերուս դուռը բախելով։ Կը մտածէի ունայնօրէն փտտուած այն հինգգրուշնոցին վրայ որ թերեւս հինգ օր ապրեցնէր զինքը։

Իսկիւտար Թ. ՈԴԻԿ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԲՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մարմին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնքթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս

Մ. Ս. ՖՐԼԵՕՅԻՆ

Կալաթա, Մերթէքեանի փողոց, Գրոնտէն խան։ 921

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ով որ իւր առողջութեան նախանձախնդիր է եւ առողջապահիկ անհրաժեշտ եղող նախնական սկզբանց տեղեակ ըլլալ կ'ուզէ, պէտք է հատ մը գնէ Բարիզու բժշկական համալսարանին յաջող ուսանողներէն

Պ. Մ. ՔՕԼՕԼԵԱՆԻ

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԱԼՕՆԻ ԳԻՐՔ

հրատարակութիւնը որ Մատթէոսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ և նրբաճաշակ կողքով այս օրերս լոյս տեսաւ։

Գին 5 ղրուշ

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պահչէ Գաբու, Շապճի խան, թիւ 12։ Ձեռքէ կը ծախուի ի Ղալաթիա, Սիգլա խան թիւ 5, Բիւզանդեան Գրատունը, Բերա, Կալաթա Սէրայի դէմ, Ծխախոտավաճառ Գրիգոր աղայի խանութը, Պահչէ Գաբու լրագրավաճառ Պօլսոյ աղայի խանութը և Զաքմաճըլար, Պալենց գրատունը։

962 3—15

ԽՆԴԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք բնալուծական թէզքէրէ մը զոր խմբագրած են կառավարական նշանաւոր քիմիագէտ Պ. Փէթրօ Աֆէրի և Ցուրիխի համալսարանին արհեստական քիմիագէտ և բնական գիտութեանց վարդապետ Պ. Կ. Սինկրօս՝ մայրաքաղաքիս մէջ սպառուող տեղական կամ օտար երկիրներէն եկող գոնեաքներուն անխարդախ բաղադրութեան, ընտիր տեսակին և հանրային առողջութեան օգտակարութեան մասին։ Այս երկու նշանաւոր քիմիագիտաց կողմէ խմբագրեալ պաշտօնական տեղեկագրէն ամեն ոք կրնայ լիապէս համոզուիլ թէ մայրաքաղաքիս մէջ սպառեալ գոնեաքներուն մէջէն ո՛րը նախապատուելի և առողջապահութեան տեսակէտով օգտակար համարուելու արժանի է։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Թիւ 3146 Կ. ՊՈԼԻՍ. 4 Օգոստ. 1893

Մեզ յանձնուած ըլլալով քննել Ս. Ի. և Ե. Մէթաքսասի ի Պիրէօն պատրաստեալ գոնեաքին բաղադրութիւնն և եթէ Յունաստանէն եկող միւս գոնեաքներէն առաւելութիւն մը ունենալով նախապատիւ համարուելու արժանի է, նոյնպէս եթէ պատրաստեալ է զուտ գինիէ և նման այն օրինակին զոր երկու տարի յառաջ քննած էին, ձեռնարկեցինք անոր քննութեան որոյ արդիւնքն ստորեւ պիտի տեղեկագրենք։ Ըստ որում խնդիրն հանրային առողջութեան տեսակէտով բարձր նշանակութեան արժանի է, պարտ էր մեզ այլ և այլ խանութներէն մէկ մէկ օրինակ առնուլ որպէս զի լիովին ապահով ըլլանք սպառեալ գոնեաքին որակին վրայ, և ըստ որում խնդիրն իւր մէջ կը պարունակէ բազում դժուարութիւններ, այս մասին արհեստական քիմիագէտ Պ. Կ. Սինկրօսի աջակցութիւնն եւս խնդրեցին։

Այսու պատճառաւ տասն և չորս (14) կեդրոնական վաճառատուններու դիմեցինք որոց իւրաքանչիւրին մէկ մէկ շիշ օրինակներ ստացանք թէ՛ սնտուկներու մէջէ և թէ՛ իբր նմուշ դրուած շիշերէ։

Մեր դիմած տասն և վեց վաճառատունները են.

Ի Բերա. Պ. Լօրայի «Հէլվէտական» վաճառանոցը, Պ. Գոքաւօփուլօսին «Վիէննական» վաճառ. Նպարավաճառ Պ. Ցիօնիկյին, Փափա Եօրկիին «Կեդրոնական նպարավաճառանոց», և Տիամանտօբուլօ եղբարց նպարավաճառանոցը։

Ի Ղալաթիա. Պ. Տ. Գրիստալլի նպարավաճառանոցը, Պ. Սաքելլարիօսի «Օրէ'ա Էլլա'ս» նպարավաճ. Պ. Տ. Նօմիգօսի շաքարավաճառանոցը և Պ. Ցէպիլայի նպարավաճառանոցը։

Ի Պոլիս. Բէզէնճի օղլուի վաճառատունը, Պ. Անաղնօստօփուլօսի վաճառանոցը և Փանթազօփուլօսի վաճառանոցը։

Մեր հետազօտութիւնքն առաւել գործնական ընելու բաղձանօք, բաղդատելու համար այլ և այլ ուրիշ գոնեաքներ եւս ստացանք թէ՛ Յունաստանի և թէ Գաղղիոյ Պորտօյի երեւելի գործարաններէն։ Յետ երկար, բազմամասնեայ, ինչպէս նաև քիմիական նուրբ վերլուծութիւններէ, հետեւեալ արդեանց յանգեցանք։

Պ. Մէթաքսասի տասն և չորս օրինակներուն բնական և արուեստական յատկութիւնքը քննելէ յետոյ, որոշեցինք գինւոյ, ցքիի, ջրոյ և այլոց քանակութիւնը, եւ բաղդատեցինք մեր արտադրած արդիւնքը զարձեալ մեր կողմէ քննուած այլ գործարաններու գոնեաքներուն հետ։ Յետոյ լուծեալ ցքիին բնական յատկութեան և օտար տարբերքներ պարունակելուն կամ չպարունակելուն մասին ճշգրիտ քննութեան դրաղեցանք։ Առ այս հետեւեցանք այն միջոցներուն և եղանակներուն զորս կը ցուցնեն մեզ E. Adam, Jorissen, Cazeneuve, Coton et Barbet, Portes et Ruyssen, Cabasse, Chateau, Charles, Hébert, Viederholt եւայլն եղանակներ զորս քաղեցինք հետեւեալ հեղինակութիւններէ Baudrimont (Dictionnaire des alterations et falsifications 1882), G. Salet (Agenda du chimiste 1887), Barillot (Manuel de l'analyse des vins 1889), Ch. Steiner (Traité des eaux de vie 1890), Magnier de la Source (Analyse des vins 1893), Hépert (Examen des boissons falsifiées Juin 1893), Van Hamel Roos (Revue internationale des falsifications 1889-1893).

Մեր ի կիր առեալ ամեն փորձերէն և մանրամասն ու ճշգրիտ քննութիւններէ կը հետեւի որ մեր մայրաքաղաքին մէջ վաճառեալ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ գոնեաքը զուտ և անխառն գինիէն պատրաստեալ ըլլալով՝ ամենայն օտար և արհեստական նիւթերէ ազատ ու զերծ է (այսինքն եգիպտացորենէ, գետնախնձորներէ, բանջարներէ և այլոցմէ), նաև հաստատելով մեր հաւաստիքն թէ իւր տեսակին մէջ [illegible] ունենալով կարող է բաղդատուիլ գաղղիական գոնեաքներուն ամենէն երեւելիներուն հետ, հետեւաբար պարտ անձ կը համարինք մասնաւոր եղանակաւ յանձնարարել յիշեալ գոնեաքը մեր հասարակութեան երբ ուզէ գործածել այսօրինակ ըմպելի մը։

Կ. ՍԻՆԿՐՕՍ.
Վարդապետ բնական գիտութեանց
եւ արհեստական քիմիագէտ՝ վկայեալ Ցուրիխի համալսարանէն։

ՓԷԹՐՕՍ ԱՖԷՐԻՍ
Քաղաքապետական քիմիագէտ,
գերմանական, Աւստրիական,
Հելլենական եւ այլ հիւպատոսարաններու։

769

ԴԵՂԱՐԱՆ «ՆՈՐՄԱԼ» Հ. ԷՄԻՐՁԵԱՆ

Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ բազում տարիներէ ի վեր ծանօթ վերոյիշեալ դեղարանին մէջ այս անգամ նորանոր փոփոխութիւններ եղած են յօգուտ իւր յաճախորդաց։ Թէ՛ մաքուր և զուտ դեղերու մթերք մը աւելցած է, թէ՛ դեղարանը ընդարձակուած է կահաւորեալ սենեակներով և թէ՛ ի վաղուց անտի յաճախող պատուարժան բժիշկներէն զատ այժմ ի ստորեւ նշանակեալ բժիշկներն եւս պիտի պատուեն իրենց այցելութեամբ։

Եւրոպական հիւանդանոցի մը բժշկապետը ամեն օր 9 էն 11, Փարիզի համալսարանէն վկայեալ բժշկուհի և մասնագէտ կնախտաբոյժ Մատամ Ջիպօլա Դր. և Շր. օրերը 9 էն 11, Տօքթ. Ալէքսանդր պէյ Արապեան Դշ. և Ուր. օրերը 3 էն 5։

Տօքթ. Ն. Մասիս ամեն օր 10 էն 12։ Տօքթ. Ազիզ պէյ որ ի Փարիզ կատարելագործած է ականջաբժշկութիւնը Բշ. և Եշ. օրերը կէս օրէն վերջ։

Ճարտար և փորձ բժիշկ վիրաբոյժ մը ամեն օր 10 էն 12։ Նաեւ ծանօթ ատամնաբոյժ Ժօզէֆ Միլլըր էֆ. ամեն օր մեր դեղարանին մէջ իւր մասնաւոր սենեակը հիւանդ կ'ընդունի և ատամնաշինութեամբ կը պարապի։

Դեղագիրք խիստ չափաւոր գիներով եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ԱՆԴՐԻՕՄԵՆՕՍ

Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ

Մեծ փող. 283 [illegible] 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի և շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած էն գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար ըլլալը մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բարեգործներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործատեղեակներս ունին վերջերս հնարուած գործիները եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւնները, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ մեծէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երեւակայեալ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիչէներս լաւագոյն պիտի յաջողին։

Այս բաժիններուս ճշգրութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնեք, փորձ մը հանել տալ, լիապէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ պայծառ օդին։

Գիները համեմատաբար չափաւոր են։

822 61—100

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Ուօդըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն ատ հասաւ։

Կրօտիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է փետրվար 12ին (Ն. Տ.) և 25ին հոս կը սպասուի։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Կ. Պոլսոյ և նահանգներու օսմ. հանրային պարտուց գրասենեակները ներկայացուած դրոշմի օրէնքին անհամապատասխան թուղթերու տէրերը կը հրաւիրուին հոս առնել զանոնք դրոշմի պարտքը վճարելով, մինչեւ 1894 մարտ 8/20 (12 Ռամազան 1311)։

Կ. Պոլիս 16/28 դեկտ. 93 8—9

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Բիւ չիւք Ալպուտ խան, Թիւ 4. Մաքրուճըլար իչի, Ստամպօլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամեն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամեն կարգի և տեսակի աղերսագիր, իլքիրալ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընձեռած է ամեն միջոց և ձեռնհաս անձանց օժանդակութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգլ. գերմ. իտալ. իսպ. [illegible] և այլ լեզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ չափաւոր եւ կնճռալից հաշուոց. Տոմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն երաշխաւորեալ։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսաեա պընաճադ քէրեսթէնին գարաըրգամի չուալթը րումէլինի Յէնիքէ քէնաճէնկին կինի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէյի միւշարիւլէհայէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 քիանունը սանի 309 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

88

ՆՈՐԹԷ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական հրաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրաւ ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Տօփխանէ ամիրէսինէ մաքթապասընտա միւթէհրիքի մ գ ըրրմիլը [illegible] պէնէր գըեէյի ճէտիտի 5 փարայա թալիպի էօհտէհրտէ օլուպ [illegible] 15 կիւն [illegible] գարարը վիրիլէճէք 16ընճը կիւնի 10 յուէ 5 գատար գապալը օյունաճաղընտան զիեատէ իլէ իլթիզայա թալիպ օլանլարըն չէրայիթնի անլամագ վէ փէյ սիւրմէք իւզրէ մագամը Սէրասքէրի մունաքասաթ դաիրէսի շուպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 38 2—3

Ասսա գըեէյի ճէտիտ 80,000 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 20 փարա, Մարպիլի Թուլթգալը գըեէյի ճէտիտ 23,500 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 4 ղրշ. 30 փարա, Արապ սապունու գըեէյի ճէտիտ 37,000 պէնէր գըեէյի ճէտիտ 2 ղրշ. 20 փարա, չարապ թօրթուսու գըեէյի ճէտիտ 1000 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 7 ղրշ. 20 փարա, քիւքիւրթ գըեէյի ճէտիտի 200 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 25 փարա, գըլէմէրմէր գըեէյի ճէտիտ 1600 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 15 ղրշ., նըշատըր րուհու գըեէյի ճէտիտ 2700 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 5 ղրշ., թիզապ գըեէյի ճէտիտ 800 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 3 ղրշ. Թուզ րուհու գըեէյի ճէտիտ 200 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 1 ղրշ. 10 փարա, գազ եաղը գըեէյի ճէտիտ 13,000 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 2 ղրշ. 25 փարա, գըրմըզ գըեէյի ճէտիտ 300 պէնէր գըեէյի ճէտիտի 20 փարա, գըրմըզը բօյա գըեէյի ճէտիտ 18,600 պէնէր գըեէյի ճէտիտ 7 ղրշ. չապ գըեէյի ճէտիտ 8000 պէնէր գըեէյի ճէտիտ 1 ղրշ. 10 փարա։

Ֆէս վէ Իզմիտ ֆապրիգայը հիւմայունլարը իչուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգըի մինագասայա գօնուլմուշ օլան պաչատէ մուրագգամ 13 գալէմ պօյա էճզասը ֆիյաթը մուրագգամլարը իլէ թալիպի էօհտէհրինտէ օլուպ չուպաթը րումիինի 7ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ պատար պէնէր կիւն մինագասայը պիլիճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն ֆիյաթը մէզքիւրէնինի թէնզիլի իլէ իլթիզա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ դաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 39 2—3

NEVRALGIES ՋՂԱՅԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԽԻԹԻ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին ՏԻԹ. ՓՐՈՆԻԷԻ ԱՆԴԻՆԷՎՐԱԼԺԻՔ դեղահատներով։ Տուփը 3 ֆր. Պահանջել Գործարանատեարց Միութեան դրոշմը։ Կեդրոնատեղին՝ Դեղ. Ռուպիքէ, 23, Մոնժ փողոց Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մէզիրի եւ Ընկ. դեղավաճառք եւ ամէն լաւ դեղարաններ։

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ՊԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային զգացումները եւ կապոյտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կասդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ ներգործութեամբն է, որով միանգամայն բէր առաքինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամէն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 31/12 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ [illegible]ին յետ միջօրէի։
Գշ. 1/13 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 2/14 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 2/14 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 3/15 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Փետր. 1/13, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

Ոսկենալու համար ճշմարիտ Ջուր

VICHY

(Ֆրանսա)

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարտէսին վրայ։
CELESTINS.— Կաթուած, աւազախտ, շաքարախտ։
GRANDE GRILE.— Լեարդ։
HOPITAL.— Ստամոքս։
Հոգ տանիլ Աղբիւրը նշանակելու։
Կը վաճառուի ամէն լաւ դեղարաններ։

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Թ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

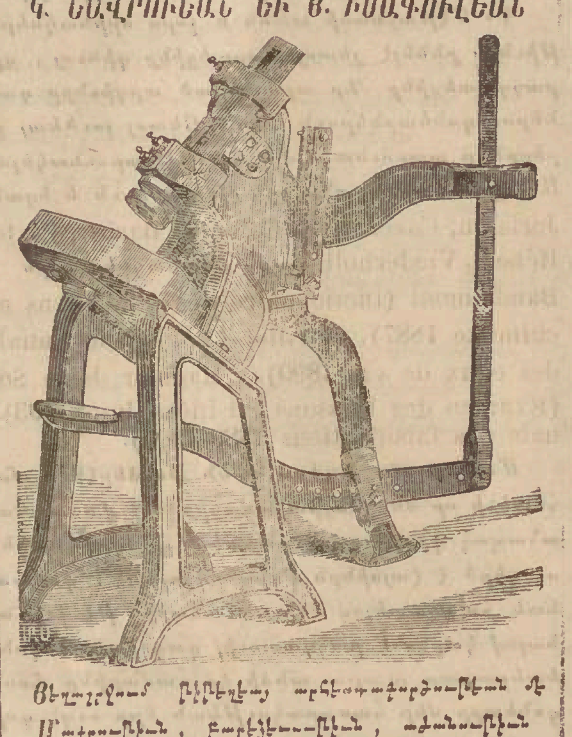

Ցեղչաղվող [illegible] Մաքրութիւն, Բարեխղճութիւն, Աժանութիւն

Թելի, լոգամի, հէլվայի, խավիարի, ըէչէլի, խաշվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում սխտոյից յատուկ տափեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կաթեր, պարանչքի դոյլեր, լուացարաններ, եւլն. եւլն. եւ բազմաթիւ ճաշակաւ ներկուած։

Գինը բաւականաչափ աժանագին։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին 719

Պահճէ-Գաբու, Բօսթ Բաշա խանի դէմը։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ֆանորաս	4 00	Սփինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օզայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սէսօսդրիս	3250	Բէքա	3000
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]. Անվէրսոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ափօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	3000	Կրոտնօ	2200	Քուիթօ	2800
Պասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3300	Րինալտօ	3200
Պռավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիփսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանտիակօ	8200
Գատօ	2000	Քօլփինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գիթօ	3500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրպէտօ	900
Տուրօ	4800	Մօնթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրակօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էլտօրատօ	2600	Մուրինօ	3100	Վէռօ	3600
Էլսինօրօ	3000	Նիրօ	2000	Ջէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
Ֆալքօն	800	Օփորթօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆէրօ	700	Օթթօ	2000	[illegible]	120

Էճիփշըն Մոնարք 8000
Փըրշըն Մոնարք 8000
Լիտիըն Մոնարք 8100

Ճամբորդներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՏՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

HUILE DE HOGG

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԹՈՒՐՄ ԼԵԱՐԴՆԵՐՈՒ ԻՒՂ ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Ամէնէն ազդեցիկը, ամէնէն անուշիկը, ամէնէն ախորժելին զոր աւելի քան 40 տարիէ ի վեր յանձնարարած են բոլոր աշխարհի առաջին բժիշկները, ոսկրաթեք տղայոց, տկար մարդոց և ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց, հազի, խոյլերու, մորթի այտուցներու և այլն։

Արտաքին պատեանին վրայ պահանջել HOGG միակ տէրը, 2, Քասթիլիօն փողոց, Փարիզ, և աղէկ դեղարաններու մէջ։

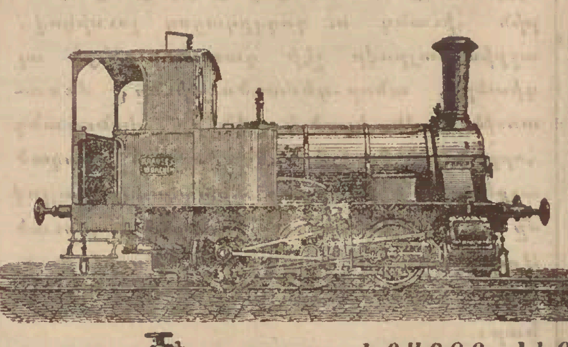

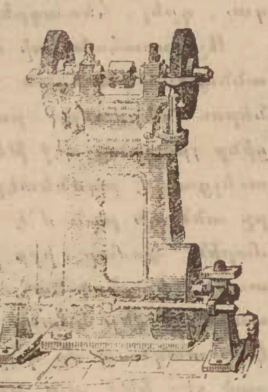

ԷՔՍՓՕՐԹ ՎԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

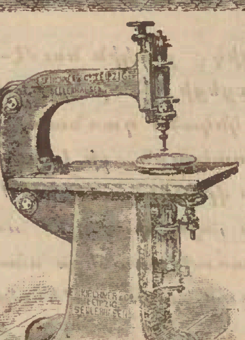

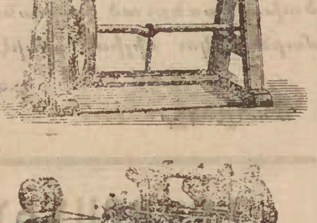

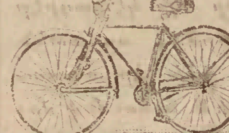

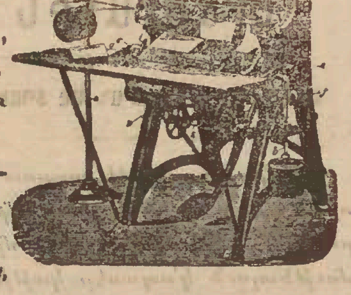

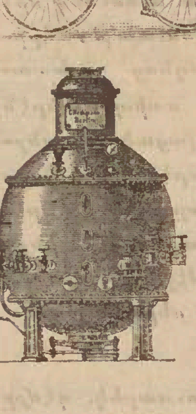

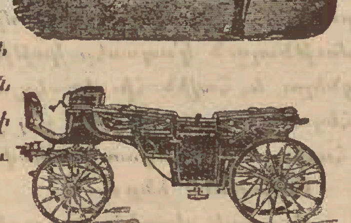

Մեքենաներու և գերմանական արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Պէրչէմպէ Բազար, Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Ռէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային և այլն, և այլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու արուեստ գործարաններու գետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ ընտիր մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինօլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։ 798

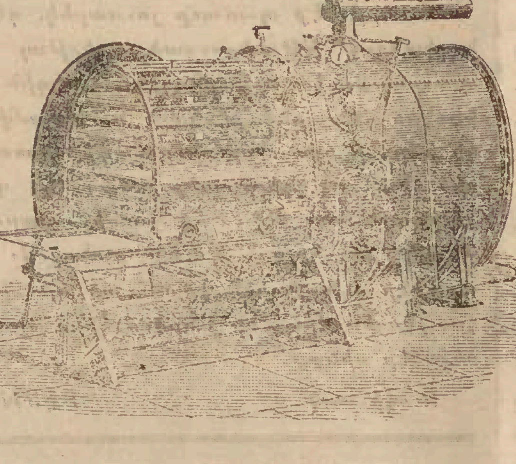

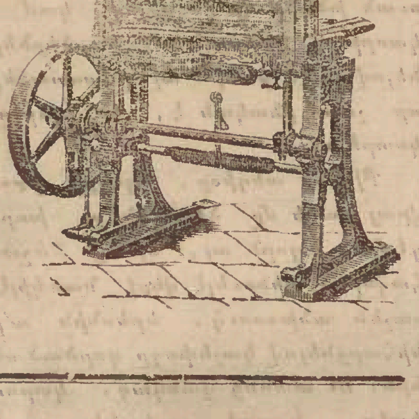

ՏԻԹ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստոյգ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՔԸՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվէրբուլի և Արեւելեան միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2044
Ալկէրօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Պարօն, Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի դէպ ի Փետր. 22ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ եւ Ընկ.

Մարսիլեայի և Պոնտոսի միջև կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէզ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

[illegible]

8

[illegible]

Պ. ԲԱԹՍԻՔԱՔԻՍ

ԲԷՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 309

Այս մթերանոցին տէրը, Պ. Բաթսիքաքիս, կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ տարուան ամէն եղանակներուն իր մթերանոցին մէջ պիտի գտնեն ամէն տեսակ պատրաստ կօշիկներ և թէ գործատուն մը ունի ուր յանձնարարութեամբ կօշիկներ կը պատրաստուին էրիկ մարդերու, կիներու և տղաքներու համար, գործածելով առաջնակարգ նիւթեր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ամէնէն համբաւաւոր գործարաններէ եկած եւ իրենց վայելչութեամբը, տոկունութեամբն ու գիներու համեստութեամբը նշանաւոր։ Յանձնարարութիւնները կը կատարուին արագ եւ կէտ առ կէտ։ Նոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին նաեւ առաջնակարգ լաստիկներ։ Մէկ այցելութիւն կը բաւէ որպէս զի հաւկցուի այս հաստատութեան նիւթերուն գերազանցութեանը։ 21—36

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Յունուար 18էն սկսեալ մինչեւ 1894 Փետրուար 28

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն Կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ. — Թ.

1 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի հղղր.] 38
2 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Պշր. (Ենր. շոգ.ին կը հաղորդակցի)։ 39
2 40 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.անտի Ասիական եզերը անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նաւահանգիստներն հանդիպելով Օրթ. պիտի երթայ. Գնտ.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդկ. Ուրբ.ները Օրթ.Վնր.Ջնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշր. 18
2 45 Ենր.ՍԹՆ.Մրկ,Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր. 42
3 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս. (Ր.Հսի շոգ.ին կը հաղորդակցի) Ուրբ.ները Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր. 17
4 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Պշր.Ուրբ.ներըԱրն.Գրչ.Օրթ. 34
5 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէզ.Ենր.ՍԹէՆ.Մրկ.Պօյ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օր.Պշ. 32
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէզ.Բշպ.Են.Մկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Աբ.Ջնկ.Պէյլ.Օր.Գզ.Պշ.Իս. 22
8 — Ա.Ր.Գվ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.ՍԹՆ.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օր.Պշր. 17
10 — Ր. Հիս. Ջնկ. 18
10 10 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ.Ր.Հս.Արն.Օրթ. Պշր. 34

Ենիքէօյէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 15 Ենր.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր. 28

Պէպէկէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 15 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշր. 32
1 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշր. 28
2 — Օրթ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 33
2 10 Ր.Հս.Պէպ.Արն.Դր.Օրթ.Պշր.Գապ. 22
2 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր. 32
3 15 Պէպը.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր. 42
3 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.Գպ. բացի Ուր-է 19
4 15 Հս էնՊէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.բացիՈւրբ.է 28
4 20 Օրթ-էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 18
5 — Պէպ.Արն-Գրչ-Օրթ-Պշր-Գպ.բացի Ուր-է 43
5 15 Պէպ-Արն-Գրչ-Օրթ- Պշր- 19

Ասիական եզերէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 15 Գնտ-Վնր-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ- 34
1 20 Պէյզ-Բշպ.Զպզ-Գանլ-Ա-Հիս-Գանտ-Օրթ-(Գնտ- կը հաղրդկ-) Ուրբաթները բացի Օրթ-էն Վան-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ. 33
2 — Պէպ-Գն Վնր-Ջնկ-Պէյլ- Գզ-Պշր-բցի Որ-է 19
2 10 Պէյզ- Բշպ- Ենր- Գնլճ- Պօյճ- Ր- Ա-Հիս- Գնտ-Պէպ.Արն- Ջնկ- Պէյլ- Օրթ- Գզ- Իսկ- Պշր- Գապ- 23
3 15 Ա Հս.Գնտ-Վնր-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ-Պշր- 38
3 25 Պէյզ-Բշպ-Զպ-Գնլ-Ա-Հս-Գնտ-Օր- (Գնտ-ի շոգ-ին կը հղրդկ-) Ուր-ները բացի Օրթ-է Վնր-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ-Պշր- 18
4 15 Գնտ-Վնր-Ջնկ-Պէյ-Գզ-Իսկ. բացի Ուր- 39
4 45 Պէյզ-Բշպ-Զպզ-Գնլ-Ա Հս-Գնտ- [Գնտ-շոգ-հետ կը հաղրդ-Ուրբ-ներըՎնր-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ-Պշր- պիտի հանդիպի] 33
5 25 Գնտ-Վնր-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ-Պշր. բացիՈւր-է 18
7 — Մրկ-Ր-Ա-Հս-Գնտլ-Արնվ-Ջէնկ-Պէյլ-Օրթ-Գզկ-Պշր-Իսկ։ Հնգշ. օրերը Օր-Պշ- չկայ 3
9 — Պէօյ-Թրպ-Պէյզ-Բշպ-Զպ-Գնլ- Ա-Հս-Գնտ-Վնր-Ջնկ-Պէյլ-Գզկ-Իսկ- 28
10 10 Պէյզ-Գնլ-Ա-Հս- Ջնկ-Պէյլ-Պշ.բացի Ուր.է 42
10 20 Գնտ.էն ուղղակի կամուրջ 38
11 5 Գզկ.էն » » » » 22
11 20 Վնր.էն » » » » 49
11 55 Գզկ- Իսկ. » » 11

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 30 Պշր-Օրթ-Արն-Պէպ-Ր-Հս-Մրկ-Ենր-Թրպ-Պէօյ-Մէզ-Ենմ- 34
3 5 Պշր.Օրթ.Զէկլ.Արվ.Ր.Հս. բացի Ուրբ.է 28
4 5 Գապ-Պշր-Իսկ-Գզկ-Օրթ-Պէյլ- Ջնկ-Արնվ-Գնտ-Ա-Ր-Հս-Գնլ-Մրկ-Ենր-Բշպ- Պէյզօզ Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. 22
4 — Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. ՍԹՆ. Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. 32
5 15 Իսկ.Պշր.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Ջնկ.Արնվ. Պէպ. Գնտ.Ա.Ր.Հս. Գնլ.Զպզ.Մրկ. 28
6 — Գապ.Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. Ենր. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.Գվզ.ներ 17
7 — Պշր.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Ջէնկ.Արն.Գնտ. Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենր.Թրպ.Պէօյ. 8
8 30 Պշր.Օրթր.Արնվ.Պէպ.Ր. Հիս.Միրկ.Ենր. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ. 34
9 20 Պէշ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հիս. 18
10 5 Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. Ուրբ.ները 10վայրկեան ետքը 39
10 45 Ր.Հս.Պօյճ.Միրկ.ՍԹէՆ.Ենիր.Թրպ.Պէօյր. Մէզ.Ենիմ. Ուրբաթները չկայ 17
11 20 Ենր.Թրպ.Պէօյ. Մէզ.Ենիմ. 18
11 40 Պէպ.Ր.Հիս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենր. (*) 42
(* Օրը գէշ եղած ատեն ՍԹէՆ. չկայ։

Կամուրջէն Պէյքօզ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 10 Կամրջ.էն ուղղ. Պէյքօզ 32
3 10 Ուղղ. Պէյքօզ բացի ուրբաթէ 19
4 20 Ուղղ. Պէյքօզ բացի Ուրբաթէ 42
5 10 Ուղղ. Պէյքօզ 19
10 35 Պշր.Օր.Գրչ.Արն.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ. Մրկ.Ենր.Բշպ.Պէյզ. բացի Ուրբաթէ 23
11 15 Գապ.Պշր.ՍԹ.Գչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ.Պօյճ.Ենր. 28
11 45 Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն.Գնտ- 22
12 15 Պշր.Օրթ.Գրչ.Արնվ. 19

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 40 Ուղղակի Ա. Հիսար 38
3 15 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Ջնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ.Պէյզ 33
3 35 Ուղղակի Գանտիլլի բացի Ուրբաթէ 39
4 50 Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբ.է։ 18
8 45 Պշր.Գզկ.Պէյլ.Ջնկ.Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Բշպ. Պէյզ.բացի Ուրբաթէ 42
9 30 Պշր.Գզկ.Պէյլ.Ջնկ.Վնր.Գնտ. 33
10 20 Պշր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ. Մէզ. Ր.Ֆ.Գավաքներ 38
10 40 Պշր.Պէյլ.Ջնկ.Վնր. Ուր.ներէ 10 30ին Իսկ. Արնվ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենր. Պէօյր. 19
10 40 Իսկւտ.Գզկ. բացի ուրբաթէ։ 22
11 20 Գպա.Պշր.Գզկ.Պէյլ.Ջէնկ.Վնիր. Գնտլ. Պէպ. 32
11 18 Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ. 33
11 30 Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 11
12 — Պէբ.Գզկ.Պէյլ.Ջէնկ.Վանը. 34

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	7 —
— —		— —	7 30
1 15	7	1 45	8 15
2 —	8 10	2 25	9 5
2 30	8 20 Վոսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 15 Վոսփ.	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 25	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 55 Գապ.	4 40	11 30 Ֆէրպ.
4 50 Վոսփ.	11 — Գուզկ.	5 20 Վոսփ.	11 30 Գզկ.*
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 35	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15 Ֆէրպօթ	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	—	— —	— —
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 10
1 15	8 20 Վոսփ.	1 40	8 20
2 —	9 —	2 20	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 45 Վոսփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր.է)
4 30 » » բացի ուր.է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր.է]
4 — » » » [բացի Ուր.է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ.Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։